Kultūros savaitraštis „7 meno dienos“ | www.7md.lt

7md

2017 m. kovo 31 d., penktadienis

Nr. 13 (1207) | Kaina 0,90 Eur

Dailė | **M**uzika | **T**eatras | **K**inas | **F**otografija

3
Įspūdžiai iš „MaerzMuzik“ festivalio Berlyne

4
Nauja teatro salė Kaune

5
Po „Jauno teatro dienų“ Klaipėdoje

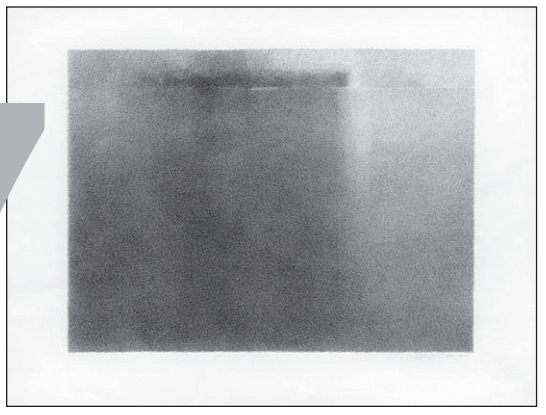

7
Lidos Dubauskienės paroda „214.8“

8
Režisierius Park Chan-wook apie filmą „Tarnaitė“

9
Trumpos „Kino pavasario“ recenzijos

Aistė Kisarauskaitė, „Obelys“. 2010–2016 m.

Tuoj

Aistės Kisarauskaitės paroda „Semiramidės sodai“

Agnė Narušytė

Paroda vyksta kaip tik laiku – tuoj viskas prasidės: kieme jau lenda žolytė, o Gėlių gatvėje po žibintu auganti slyva naktimis švyti lyg žydėtų. Tuoj taip ir bus. Tik reikia nepražiopsoti. Jei Aistė Kisarauskaitė būtų galerijoje paklojusi nupieštų žolių taką bent porą savaičių vėliau, jis viliotų tiktai kaip meno kūrinys, nespalvotas gamtos pakaitalas. Dabar jis dar kelias dienas pranašauja trumpą sužaliavimo tarpsnį – tarsi sulėtinta įžanga į sprogimą, kad suspėtum užfiksuoti.

Taigi ši paroda – kaip patiesalas mintims apie pavasarį, apie jo trapią būtį mieste. Jos patirtis susikuria iš Aistės sudėliotų paprastų, beveik kasdieniškų, beveik žaidybinių elementų: tai iš atminties nupiešti Algimanto Švėgždos kūriniai, kurių nepavyko rasti, daugelį pavasarių gaudytos žydinčių medžių fotografijos ir truputį atvyniotas popieriaus rulonas, kuriame nupiešta tiesiog žolė – kiekviena atskira žolelė, stengiantis perteikti jos individualumą, keistenybes, lūžius, viskas kaip tikra. Įsivaizduoju, kaip Aistė tas žoles piešė ir pieš, pasiklojusi ant žemės, tarsi braidytų po menamą pievą, „neturinčią aprašymo“. Bet turbūt kaip tik tas žodžių trūkumu išreikštas pasinėrimas ir skatina rašyti mane – atpažįstu savo vaikystės norą teptuku iščiupinėti kiekvieną augalą, kad žemė piešiniuose būtų tikra. Tačiau tarpuose – ne pilkai rudai juoda žemė, bet oras. Kad lietuviškos Semiramidės sodas ka(l)bėtų.

Kas yra tie Semiramidės sodai? Vienas iš neišlikusių septynių pasaulio stebuklų, – skelbia enciklopedija. Jie buvo sukrauti terasomis į bokštą, todėl ir „kybojo“, skrajojo padebesiais. Tiesa, nežinia, ar jie

Nukelta į 6 psl.

Nesustabdomas Broja

Recenzijų konkurso „Vaidilos klasikoje – pianistas Janas Krzysztofas Broja“, kurį sumanė „Vaidilos klasikos“ programos rengėjai kartu su „Lietuvos ryto“ grupe ir Lietuvos muzikos ir teatro akademija, I vietos nugalėtojos recenzija.

Akvilė Laugalytė

Dar nenutilus sveikinimo plojimams, scenoje pasirodžius pianistui ir ne visiems spėjus patogiai įsitaisyti savo kėdėse, pasigirdo *a la Debussy* pasažai, išsklaidę bet kokį šnaresį. Galbūt kai kam tai buvo pirmasis susitikimas su 1999 m. tarptautinio M.K. Čiurlionio pianistų konkurso nugalėtoju Janu Krzysztofu Broja, arba dalyvavimas *#grojabroja* koncerte. Ir tai visai ne ką tik sugalvotas žodžių žaismas. Jau 1999 m. su dideliu dėmesiu ir susižavėjimu publika sakydavo: „Groja Broja!“ Taigi, ponios ir ponai, Broja sugrįžo!

Erdvioje, visiškai pripildytoje „Vaidilos“ teatro salėje kovo 19 d. nuskambėjo mistiškasis Debussy, išgrynintas barokinis perlas Johannas Sebastianas Bachas ir žadą atimantis Fryderykas Chopinas. Programą pradėjęs nuo antrosios Claude'o Debussy Preliudų knygos, tarytum žongliruodamas štrichais ir dinamika, Broja privertė mus galvoti, kad tai buvo sukurta tą pačią akimirką. Spontaniškumas, rodos, kilo be menkiausių pastangų ir besiklausydamas nugludintų perlų žėrėjimo galėjai pajusti, kokia trapi ta akimirka, tarsi bėgantis vaizdas pro traukinio langą. Tačiau tai niekaip negali būti vieninteliai žodžiai, kuriais apibūdintum *brojiškąjį* Debussy. Pianistas atvėrė kur kas daugiau garsinių potėpių, atskleidęs Debussy ne vien kaip impresionistą, bet ir kaip savotišką prancūziškojo spektralizmo (muzika, paremta paties garso ir jo spektro akustinėmis savybėmis) pradininką.

Fortepijono dinaminė paletė pranoko lūkesčius – pianistas meistriškai valdė kiekvieną atlikimo detalę, o jos visos be galo svarbios, pradedant balansu tarp abiejų rankų, pedalo naudojimu ir baigiant viso kūno koordinacija, lemiančia garso kokybę. Tačiau kalbėti apie techniką neturėtų būti tiek svarbu, įdomūs juk patys rezultatai ir meninė raiška. Ir vis dėlto negali sau leisti nukrypti į detales ir pamiršti patį Brojos rečitalio konceptą.

Štai pagrojęs didžiąją dalį XX a. pradžioje kurtų Debussy preliudų, Broja pakyla nuo fortepijono ir kai kas jau turbūt galvoja apie pertrauką prieš antrą koncerto dalį. Tačiau tikrasis *intermezzo* iš tiesų bus Bacho Partita Nr. 5 G-dur. Po minutėlės sugrįžęs pianistas be jokių įžangų tiesiog ima skambinti. Tarsi kas būtų jį perprogramavęs. Bachas – visiškai „švarus“, tačiau ne perdėtai sterilus. Toks, kokio reikia. Ir pirmoji rečitalio dalis baigta.

Koncerto kulminacijai pasirinkti visi 24 Chopino preliudai, op. 28. Visada įdomu stebėti, kaip pianistai pasirenka programą ir kokiu eiliškumu ją atlieka. Jei Broja būtų pradėjęs nuo Bacho ir baigęs Debussy (kitaip tariant atlikęs programą chronologine tvarka), tuomet tai būtų lyg koks „mokyklinis“, pernelyg taisyklingas variantas (gal net nuobodus), ir rečitalis įgytų kitokią potekstę, tarsi pianistas siektų perteikti muzikinę evoliuciją. Tad anaiptol nebūtina vadovautis tokia kliše. Rečitalių programos sudarymas – vienas svarbiausių ir įdomiausių aspektų kalbant apie bet kokį solinį koncertą. Broja į tai pažvelgė drąsiai, laužydamas stereotipus.

Jan Krzysztof Broja

„Vaidilos klasika“ nuotr.

Kaip kartą yra pasakęs Edmundas Gedgaudas, interpretuoti gerai žinomą muziką – užduotis ne iš lengvųjų, taip pat ir klausytojui, nejučiomis lyginančiam interpretaciją su jau girdėtomis. Galiausiai pasąmonėje susiformuoja tam tikri lūkesčiai (tarsi jau egzistuotų standartas) kaip kūrinio žinojimo pasekmė. O tada jau pradedi laukti, kol atlikėjas sugros taip, kaip tu įsivaizduoji. Tačiau įvyksta kažkas visiškai netikėta – iškyla naujas vaizdinys ir pamažu atsiranda naujas suvokimas. Jeigu atlikėjui pavyksta pralenkti klausytojo lūkesčius, vadinasi, jis pasakė kažką naujo. Brojos improvizaciškumas atliekant Chopino preliudus tiesiog pakerėjo. Kai kas galbūt ginčysis, kad smagiausia buvo mėgautis Debussy spalvomis (o tai iš tiesų buvo nepakartojama), tačiau giliausią įspūdį paliko Chopinas – vienintelis romantikas Brojos programoje. Galbūt dėl savo neromantiškos interpretacijos. Tradiciškai tą „romantiškumą“ pianistai pratę perteikti pernelyg egzaltuota kūno kalba ir gerokai perspausdami, siekdami išgauti emociškai stiprų garsą. Romantinė (ir bet kuri kita) muzika be galo graži tik tuomet, kai kiekviena linija natūraliai ir labai subtiliai susilieja su pianisto emocijomis.

Klausantis Chopino preliudų maloniai nustebino netikėta pianisto laiko tėkmės traktuotė, dinamikos pasirinkimas, jos kaita. Rečitalyje pianistas pasidalino savo kūrybinio proceso mintimis tarsi poetas, skaitantis savo eiles. Ypač žavios buvo tos akimirkos, kai suskambėdavo nepaprastai švelnus, lengvas *piano*, lėtai lėtai žengdamas pro tylos šydą. Toks intymus pažeidžiamumas tuo pat metu turėjo ir neįtikėtinos galios, stabdančios bet kokį pašalinį judėjimą.

Bisui nuskambėjo dar vienas Chopino preliudas ir galiausiai įsitikinome, jog klausydamas visų preliudų paeiliui pasijunti visiškai kitaip nei klausydamas vieno. Grodamas ciklą pianistas susikuria savo dramaturgiją, diktuojančią, kaip susijungs vieno pabaiga ir kito pradžia. Be to, pakinta kūrinių suvokimo forma. Broja šį skirtumą padėjo atskleisti atlikęs preliudą iš op. 45 kaip vieną atskirą miniatiūrą. Po šio biso stovėdama publika atkakliomis ovacijomis išsireikalavo dar dviejų. Ir Broja buvo dosnus. Beje, trys bisai po tokios sudėtingos programos gali tapti iššūkiu bet kuriam pianistui.

Pabaigai norėčiau įterpti Brojos žodžius iš jo pokalbio su muzikologe Lina Navickaite-Martinelli: „Būti muzikantu, kompozitoriumi, improvizatoriumi ir neturėti aistros – tiesiog neįmanomas derinys, iš karto pasmerktas pražūčiai.“ Brojos pasirodyme nepajutau nė krislelio abejonės, beprasmių atodūsių ar suvaidintų išgyvenimų. Tik žinojimą, ką nori perteikti.

Kronika

Broniaus Jonušo muzikos mokyklos 50-metis

Nieko nestebina mintis, kad viena iš priemonių lavinti žmogaus dvasinį pasaulį, estetinį suvokimą ar emocinį jautrumą yra muzika. Kokybiškas meninis ugdymas formuoja pagarbą dvasinėms vertybėms. Neskatinant kūrybiškumo neįmanoma užauginti visapusiškos, harmoningos ir kūrybiškai veiklios asmenybės. Būtent tokią kilnią veiklą jau nuo 1967-ųjų puoselėja Vilniaus Naujininkuose įsikūrusi Broniaus Jonušo muzikos mokykla (anksčiau žinoma kaip 3-oji muzikos mokykla), kuri šiemet savo renginius skiria penkiasdešimties metų jubiliejui paminėti. Vienas tokių koncertų įvyko kovo 20 d. Vilniaus rotušėje, o jame pasirodė mokyklos pučiamųjų, styginių, vokalo, džiazo, liaudies muzikos skyrių mokytojai,

Dovilė Bagdonaitė

R. Riabovo nuotr.

kurie, šalia solo numerių, specialiai šiam koncertui būrėsi ir į ansamblius. Koncertą komentavo mokytojos Laima Krasauskaitė ir Vidija Bublevičienė.

Claros Wieck *Scherzo*, op. 10, d-moll, kurį prasmingai bei temperamentingai, nesivaikydama efektų, tačiau nestokodama romantinio polėkio atliko pedagogė pianistė Dovilė Bagdonaitė, tapo ypač gražia vakaro įžanga. Renginio svečius šiltu žodžiu pasveikinęs mokyklos direktorius Tomas Vaišė sceną vėl užleido atlikėjams. Pirmas malonus įspūdis tas, jog pačių mokytojų pasirinkta programa buvo itin spalvinga: nuo nuoširdžių lietuvių liaudies dainų iki modernios klasikos, svaigaus tango ir gaivališko roko. Dviejų dalių koncerte skambėjo ir Ernesto de Curtis, Juozo Tallat-Kelpšos, Giedriaus Svilainio dainos, ir Michaelo Lee, Astoro Piazzollos instrumentinės pjesės, ir Carlo Stamitzo Koncertas dviem klarnetams ir fortepijonui (I d.), Franciso Poulenco Sonata klarnetui ir fortepijonui (I d.) bei daug kitų kūrinių, o koncertą su milžiniška energija užbaigė AC/DC „Back in black“.

Sužavėjo muzikos atlikimo kokybė. Ji nenusileido koncertams, kuriuos girdime didžiosiose Lietuvos koncertų salėse, kai pasirodo nuolat viešai koncertuojantys atlikėjai. Tačiau tai nenustebino. Ne paslaptis, kad Broniaus Jonušo muzikos mokykloje darbuojasi aukšto meistriškumo profesionalai, puikūs atlikėjai. Tarp jų – pianistė Dovilė Bagdonaitė, žinoma dainininkė Girmantė Vaitkutė su džiazo ansambliu, senovinių rusų romansų duetas „Nostalgija“, o nemaža dalis pedagogų groja prestižiniuose šalies orkestruose ir dažnai yra matomi scenoje. Muzikantai jautėsi ypač šventiškai, o savo energija užkrėtė ir publiką, kuri, neatsispirdama muzikos skleidžiamai nuotaikai bei ritmams, atlikėjams pritarė plojimais ar net dainomis. Koncertavę mokytojai puikiai perprato išankstinius publikos lūkesčius ir parinko kūrinius, kurie tiktų įvairių interesų klausytojams. Buvo sunku nepastebėti, jog publikai kilo vien tik geros emocijos, kai tarp tokio gausaus skirtingos muzikos verpeto išgirsdavo sau mielą ar nostalgišką melodiją. Koncerte sukurta šventinė nuotaika leido pajusti vien tik šilčiausius jausmus muzikai bei jos atlikėjams.

Turėjome puikią progą įsitikinti, kad mokykloje dirbantys pedagogai yra atlikėjai, verti daugiau dėmesio. To ir linkėčiau jiems – išlaisvinti ir puoselėti savo unikalų potencialą, o šalia to ir toliau sėkmingai tęsti užsibrėžtus tikslus. Džiugu, kad jubiliejaus minėjimas netrukus bus pratęstas – su nekantrumu tėveliai, mokytojai ir muzikos gerbėjai laukia dar vieno, šįkart mokinių, koncerto, kuris vyks balandžio 30 d. Nacionalinėje filharmonijoje.

Paulina Šilobrit

Nuosaikiai modernus kovas Berlyne

Įspūdžiai iš „MaerzMuzik“ festivalio

Viltė Žakevičiūtė

Šių metų „MaerzMuzik“ festivalis (vykęs kovo 16–26 d.) aktualizuoja gana keblias nūdienos temas: bendrystės svarbą, laiko klausimus įvairiose situacijose, nepelnytai pamirštus reiškinius. Festivalio diskursas gana platus, įvairiapusiškas, sakyčiau, berlynietiškai laisvas, bet kartu ir nuosaikus, skiriantis laiko *senam*, per kurį svarstoma *nauja*.

Netikėtas atradimas – viena iš festivalio viešnių, Catherine Christer Hennix. Švedų kilmės kompozitorė, poetė, filosofė, matematikė, vizualaus meno atstovė vienoje diskusijoje dėstė savo mintis apie laiką ir erdvę. Kompozitorė siūlė nesureikšminti laiko kaip gyvenimą reguliuojančio parametro, o suprasti kaip sąlygą, kuri yra erdvėje vykstančio veiksmo išdava. Kaip sako pati autorė, ji dažnai mąsto apie begalybę, kuri kada nors baigsis. Domėjimasis garso bangų galimybėmis, garso poveikiu žmogaus fiziologijai ir psichologijai, ne vien muzikinių parametrų veikimo muzikoje išmanymas (pvz., matematikos), leidžia autorei įdomiai eksperimentuoti. Todėl savo kompozicijose ji meta iššūkį klausytojų ištvermei, siūlydama panirti į nesibaigiančios erdvės būsenas, leidžiančias pamiršti tiksinčius laikrodžius. Kompozitorės muzikoje girdimas Artimųjų Rytų dvelksmas, egzotikos ieškojimas, kažkas už suvokimo ribos. Įdomu, jog netrumpo pokalbio metu, jau prieš pat vakarinio koncerto pradžią, kompozitorė pastebėjo susirūpinusius klausytojus, sunerimusius, jog tuoj pat turi prasidėti koncertas. Tąkart ji tarė: „Štai, dabar jūs bruzdate, norite pertraukėlės, nenorite pavėluoti. O aš jums sakau, iki koncerto liko dešimt minučių.“ Ir ji buvo teisi, nors laikrodžio net neturėjo... Taip tarsi įrodė, jog laiką kiekvienas suvokiame skirtingai.

C. Ch. Hennix festivalyje buvo skirti net keli vakarai. Paliko įspūdį jos kūrinys „Raag Surah Shruti“, kuriame atsiskleidė kompozitorės domėjimasis garso parametrais, per struktūrinius komponavimo elementus puikiai sąveikaujantis su intuityviuoju pradu. Vos kintantys be galo ilgi motyvai, be abejonės, sukuria tam tikrą erdvės pojūtį, kuriame laiką jausti gerokai sunkiau (o gal ir neįmanoma). Kūrinį atliko pati autorė, varinių pučiamųjų ansamblis ir gyvoji elektronika. Erdvė, kurioje vyko koncertas, suteikė paslaptingumo ir tarsi leido patirti kitą realybę. Publikos sėdėjimas ant grindų kūrė meditatyvią nuotaiką. Bet vis dėlto visiškam atsipalaidavimui reikia ypatingai pasirengti. To neleidžia tam tikri žmogaus ribotumo parametrai. Tąkart galvojau apie varinius pučiamuosius, nes šių instrumentų specifika šiek tiek kirtosi su kompozicijos idėja – nenutrūkstamų garsų erdvėlaikiu. Tokį įspūdį kurti padėjo gyvoji elektronika, bet trijų valandų antikatarsio būsena atlikėjams tikriausiai nebuvo lengva.

Kadangi festivalyje netrūko dėmesio praeičiai, naujam gyvenimui buvo prikeltas primirštasis Walteris Smetakas. Muzikantas, poetas, skulptorius, instrumentų meistras (!), jis kūrė savitas garso skulptūras. Neabejotinai įdomi asmenybė, savo idėjomis plėtusi tonalios muzikos ribas, mikrotonalumo paieškomis tarsi iškėlusi klausimą apie įdomų ir laisvą kūrybinio kelio suvokimą.

Koncertinėje programoje „Reinventing Smetak“ skambėjo Lizos Lim, Paulo Rioso Filho, Danielio Moreiros, Arthuro Kampelos kūriniai, atiduodantys duoklę šiai užmirštai asmenybei. Kampelos „...tak-tak... tak...“ – įdomūs sprendimai erdvėje, leidžiantys išgirsti didžiosios „Haus der Berliner Festspiele“ salės akustikos galimybes. Kūrinyje skambėjo įvairūs netoniniai perkusiniai instrumentai, kurie kiek vėliau prisijungė prie mišraus „Ensemble Modern“ kolektyvo ir tapo svarbia jų dalimi. Visi to vakaro kūriniai nuskambėjo įtikinamai ir gaiviai. Smagu buvo ant scenos matyti kiek akiai neįprastus paties Smetako kurtus instrumentus, o meistriškas atlikėjų pasirodymas kiekvienam kūriniui suteikė puikų skambesį.

Jennifer Walshe, Arditti kvartetas

Festivalis pristatė ir įdomių koncertinių erdvių. Viena jų – „Radialsysten V“ salė, o vakaras joje buvo skirtas klasikinei Pietų Indijos muzikai. Kompozitorius ir dainininkas Rameshas Vinayakamas pateikė savo sukurtą notacijos sistemą „Gamaka Box“, leidžiančią užrašyti gana komplikuotą klasikinę Pietų Indijos muziką. Tiesa, šis drąsus kompozitoriaus bandymas sulaukė kontraversiškų nuomonių pačioje Indijoje. Ten tvirtai tikima, jog muzika turi būti perduodama žodine tradicija, tad naujoji sistema tarsi prieštarauja šimtmečius egzistuojančioms normoms. Tačiau šiaip ar taip „Gamaka Box“ notacija leidžia europiečiams susipažinti ir labiau suprasti indišką muziką.

Kitą vakarą festivalyje skambėjo Georgo Friedricho Haaso Dešimtasis styginių kvartetas, kurį atliko Arditti kvartetas. Kūrinys įsiminė labai ryškiai, kaip ir visas koncertas. Haaso opusas buvo griežiamas visiškoje tamsoje, reikalavo didelio atlikėjų meistriškumo. Aiškiai girdimos vertikalės, varijuojamos tarpusavyje subtiliomis slinktimis, sukūrė nenutrūkstančio judėjimo įspūdį. Kūrinio struktūriniai momentai atrodė nepaprastai plastiški, „kvėpuojantys“. Kažkodėl pamaniau, kad kūrinio eigą puikiai atspindėtų medūzų plaukiojimas. Nuolatinis kopimas į viršų, aptakūs garsų vingiai tiesiog prikaustė.

Peterio Ablingerio Antrasis kvartetas sukėlė šypseną. Tai buvo videoprojekcija, kurioje keturias minutes stebėjome sustingusias muzikantes, sėdinčias kažkur parke ant plastikinių vaikiškų kėdučių, apsirengusias taip, tarsi būtų namuose. Tačiau jokio garso neišgirdome. Aliuzija į Johno Cage'o „4'33'“? Keletas replikų iš publikos („*copy – paste!*“) tai patvirtino.

Vakaras galėjo patikti ir konceptualiojo meno mėgėjams. Jennifer Walshe performansas „Everything is Important“ kūrė siurrealistinę nuotaiką. Turiu pasakyti, jog konceptualusis kūrinys ir Arditti atlikimas neerzino. Priešingai, leido atsipalaiduoti. Vis dėlto įdomu, kaip tokie kūriniai veikia žmogaus pasąmonę, kaip susikuria įspūdis, perfiltruojamas per kiekvieno asmeninio suvokimo prizmę?

Festivalis įsiminė ir kontrastais. Atidarymo renginys pasižymėjo santūriu modernumu, nepaprastai įtaigiu ir geru atlikimu, puikia organizacija. Vakaras buvo skirtas Juliusui Eastmanui – afroamerikiečiui kompozitoriui, pianistui,

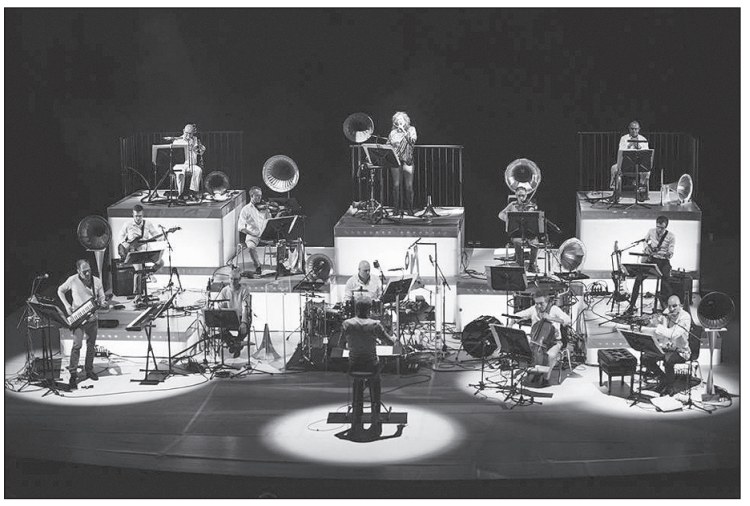

Eva Reiter, ansamblis „Ictus“ K. Bienert nuotraukos

dainininkui, šokėjui. Skambėjo muzikinis triptikas keturiems fortepijonams – „Evil Nigger“, „Gay Guerilla“, „Crazy Nigger“. Šios postminimalistinės kompozicijos atspindi politinį aspektą, rasizmo, lygių teisių klausimus. Kaip pats autorius yra sakęs: „Ko aš siekiu? Būti savimi visa savo esybe: juodaodžiu visa esybe, muzikantu visa esybe ir homoseksualu visa savo esybe.“ Koncertas labai patiko, buvo nuoširdu ir nepaprastai gera. Tačiau ne dėl požiūrio į žmogaus teises, o veikiau jau dėl nepaprastai gero ir įtaigaus muzikos atlikimo.

Kaip kontrastas šiam koncertui pasirodė kito vakaro renginys. Tiesa, pirmoji dalis atrodė įdomi. Stebėjome paveikų Charlemagne'o Palestine'o pusvalandžio trukmės filmą „Island Song/Island Monologue“. Nespalvotas kinas vertė apmąstyti tamsiąsias žmogaus minčių kerteles. Jo herojus – ieškantis savęs, pasimetęs realybėje, tarsi gavęs misiją, kurios neįmanoma įgyvendinti. Vienintelis jo išsigelbėjimas – pabėgti. Tačiau nuo savęs nepabėgsi, tenka susikurti vidinę ramybę. Įspūdį stiprino filme naudojamas *lo-fi* (nešvaraus senos plokštelės garso) efektas. Visiškai priešingas emocijas sukėlė Evos Reiter kompozicija „The Lichtenberg Figures“, priartėjusi prie beskonybės. Vizualiai buvo gana įdomu, tačiau kūrinys eklektiškas ir neorganizuotas: daug garso, šviesų, bet idėjos suprasti iki galo nepavyko. Tai šiek tiek erzino.

„MaerzMuzik“ festivalyje buvo parodyti keli asmenybėms skirti filmai. Pirmasis jų – Fabrizio Terranovos filmas „Story Telling for Earthly Survival“ apie amerikiečių rašytoją, feministę, visuomenės veikėją Donną Haraway. Filmas atskleidė jos pastangas praplėsti visuomenės požiūrį į žmogaus santykį su gamta, su gyvūnija, su savimi. Haraway domėjosi moksline fantastika ir nusprendė, kad ribos tarp mokslinės fantastikos ir socialinės realybės tėra optinė apgaulė. Filmas pasirodė įdomus, atradimu man tapo ir garso takelis su Laurent'o Baudoux muzika.

Kita svarbi festivalio asmenybė – kompozitorius Alvinas Lucieras. Be kelių jam skirtų koncertų, buvo pristatytas ir Violos Ruche bei Hauke's Harderio filmas apie jį „No Ideas but in Things – The composer Alvin Lucier“, kuris įsiminė subtilumu ir nuoširdumu. Po seanso įvyko trumpa diskusija su filmo režisieriais ir kompozitoriumi. Šis susitikimas man sukėlė nepaprastai mielas emocijas, tarsi leido suprasti, kokie trapūs esame ir kaip vis dėlto priklausome nuo laiko (tik fiziniais parametrais...). Įsiminė autoriaus replika apie jam nepatinkančius klausimus, pavyzdžiui, kokia prasmė kurti muziką? Kompozitorius sakė, jog nėra prasmės klausti apie kūrybos prasmę, nes taip tarsi klausiama, kokia prasmė gyventi. Koncertuose naujai nuskambėjo savo laiku modernumo šaukliais vadintos Luciero kompozicijos „Clocker“, „I am sitting in a room“, „Vespers“. Manyčiau, festivalis žengia didelį žingsnį į priekį, nes skiria dėmesio tam, kas šiais laikais nebėra nauja, tačiau yra dabarties muzikos pamatas. Be įdomių koncertų, „MaerzMuzik“ neapsiėjo be diskusijų, kūrybinių dirbtuvių, pranešimų ciklų, instaliacijų. Šūkiu „Thinking Together – Decolonizing Time“ („Mąstant drauge – dekolonizuojant laiką“) festivalis palietė svarbius ir aktualius mūsų egzistavimo klausimus.

Smagu, jog šiandien galime drąsiai palyginti ir mūsų šiuolaikinės muzikos festivalius su europiniais, ir nusivilti neteks. Džiugu, jog vytis kitų nebereikia, galime pasiūlyti ne mažiau įdomių pasirodymų, kūrinių, sulaukti pripažintų kompozitorių (kaip ir pernai „Gaidos“ festivalyje apsilankiusios Lizos Lim). Net jei dėl daugelio priežasčių mūsų galimybės ribojamos, vis vien esame nė kiek ne prastesni. Tik, anot festivalio šūkių, neskubėkime skubėti!

Alternatyvus diskusijų teatras

Pirmosios Šelterio salės Kaune savaitės

Aušra Kaminskaitė

Vasario pabaigoje pranešta apie naujos erdvės menininkams – Šelterio – atidarymą laikinojoje sostinėje. Vienoje iš suremontuotų Kauno kultūros centro „Tautos namai“ erdvių įsikūrę teatro trupės „Teatronas“ nariai naują salę pakrikštijo Šelteriu. Prasmės atžvilgiu (angl. *shelter* – pastogė, užuovėja, prieglobstis) tiksliau nesugalvosi – kūrėjai skelbiasi priimsią alternatyvių scenos meno kūrinių autorius, tikėtina, nerandančius vietos kitose Kauno erdvėse, o ir pati salė įsikūrusi praktiškai pastogėje. Viešųjų ryšių atžvilgiu svarbu ir tai, kad kur kas patraukliau skamba „eime į Šelterį“ nei „susitiksim *kultūrnamy*“.

Bus įdomu sužinoti, kam būtent *teatronistai* kurs alternatyvą. Kol kas pranešimuose spaudai sakoma, jog Šelteris taps erdve „spektakliams, kurie neįtelpa į kitų teatrų repertuarus“. Iškart kyla klausimas – ką tai reiškia? Vieni neįtelpa dėl kažkam neįtikusios formos ar temos, kiti – dėl prastos kokybės, galiausiai – alternatyvių, nekomercinių idėjų paprastai turi ir žymūs menininkai, kuriantys didžiosiose scenose. Kol kas alternatyvumo kriterijai nėra aiškūs. Reikia tikėtis, kad pati trupė apsibrėžė ir tikslingai formuos konkrečios alternatyvos kryptį, atmesdama asmeniškumus, bet ir nepriimdama bet ko.

Pirmosiomis atverto Šelterio savaitėmis pats „Teatronas“, tiksliau – trupės režisierius Gildas Aleksa, pristatė dvi premjeras, kurios iš dalies galėtų pradėti brėžti gaires minėtai *alternatyvai.* Iš asmeninių patirčių sudėliotais tekstais paremtą „Pasimetimą“ ir pagal Patricko Süskindo novelę pastatytą spektaklį „Balandis“ jungia minimalizmas, aktorių improvizacijos laisvė ir žiūrovų nuo aktorių griežtai neatribojanti aplinka. Šelteris – tai ilga salė šviesiu parketu ir dar šviesesnėmis sienomis, kurią galima transformuoti pagal poreikius – palikti ilgą sceną, „atkirsti“ pusę erdvės žiūrovams skirtomis pakylomis; ateityje, matyt, pamatysime dar daugiau transformacijų. Salė nedidelė, jauki, žiūrovų vietos nėra itin patogios, tačiau minkštos kėdės tokioje aplinkoje būtų nesusipratimas. Šelterio atmosfera iš tiesų yra alternatyvi daugumos teatrų atmosferai – vaidybos aikštelė ir žiūrovų erdvė nėra atribotos, negalioja ketvirtosios sienos principas, o spektakliuose kuriami personažai ne psichologizuojami, bet pateikiami kaip atitinkamų visuomenės grupių arba žmonių bruožų ženklai. Todėl menine prasme ne itin įspūdingi spektakliai įgyja vertę kaip akstinas diskusijoms ir svarstymams spektakliuose keliamais klausimais (prieš seksualines mažumas nukreiptas fanatizmas, depresija sergantys žmonės *etc.*), apie ką kalbėti nesigėdijant kol kas nėra savaime suprantama.

Scena iš spektaklio „Pasimetimas“ G. Aleksos nuotr.

Vasario 24 d. *teatronistai* pristatė „Pasimetimo“ premjerą. Menininko pokalbis su psichologe, jo susidūrimas su aktoriumi, nesuprantančiu, ko iš jo reikalauja režisierius, homoseksualas, patekęs į jį pagydyti pasiryžusios moters rankas (kone siaubo scena, primenanti situaciją S. Kingo „Mizerėje“), apie depresiją kalbančio žmogaus monologas, – tokios dalys sudaro spektaklio dramaturgiją. Pirmus tris siužetus jungia ne tik personažai, bet ir bendra problema – žmonių nesusikalbėjimas ir priešiškumas *kitam*, tiksliau – *kitokiam nei aš*. Kiekvienas iš minėtų konfliktų vystosi dėl tų pačių priežasčių: susitikus dviem žmonėms, abu arba vienas jų yra įsitikinęs, kad puikiai suvokia situaciją ir atsisako klausyti *kito,* tiksliau – atmeta bet kokią galimybę atsižvelgti į *kito* žmogaus regimą perspektyvą. Pasekmės, kurias sukelia išankstinis nusistatymas, kad žinai, kaip kitam reikėtų gyventi, siekis daryti pasaulį pagal savo teisybės matą – temos, kurios visada bus aktualios, tačiau 2017-ųjų kontekste apie jas būtina šnekėti kuo dažniau. Ypač auditorijai, kurios didžiąją dalį sudaro vyresni paaugliai, nes jų mąstymas, anot tyrimų, yra bene lengviausiai paveikiamas.

Pasaulyje stiprėjant tendencijai priimti kitokią nuomonę, kitokį aprangos stilių, kitokią pasaulėžiūrą ir t.t., vis dažniau susiduriame su nežinomybe, kuri didžiajai visuomenės daliai kelia baimę ir nesaugumo jausmą. Mažiau išsilavinę sluoksniai vis dažniau atsisako ieškoti kompromisų, jie įsitikinę, kad žino, koks turi būti pasaulis. Sąmoningai ar ne, tokios aktualijos atsispindi kovo 10 d. parodytoje „Balandžio“ premjeroje. Fizine komedija spektaklį pagal Patricko Süskindo parašytą istoriją pavadinę kūrėjai nagrinėja baimę susidurti su nepažįstamais reiškiniais ir iš to gimstančias fantazijas apie juokingai nesuvokiamus pavojus. Spektaklyje viskas išlieka juokinga, nes Džonatanas Noelis (Džiugas Kunsmanas) į savo pasaulį neįsileidžia nė vieno sutikto žmogaus – greičiau kaip tik saugosi, kad niekas neatsidurtų per arti. G. Aleksos spektaklyje Noelis paverčiamas bet kokio aplinkos poveikio vengiančiu žmogumi. Destruktyvios veikėjo fantazijos prasideda dar iki susidūrimo su balandžiu. Jau lipdamas iš lovos jis griežtai atsisako basomis kojomis stotis ant plikos žemės, rankų ir kojų pirštais tikrindamas žemę dengiantį pagrindą. Noelis, regis, išprievartaus savo kūną padaryti bet ką, kad tik smegenims netektų suvokti, jog nuoga kūno dalis patyrė tiesioginį sąlytį su žeme. Galima pagalvoti, kad tokios rūšies iškrypimas nėra pavojingas – jeigu žmogus stengiasi atsiriboti nuo kitų ir jiems netrukdyti, juk niekas nuo to nenukenčia. Ir vis dėlto „Balandyje“ galiausiai pamatome, kad tokia baimė atveda į refleksišką sprendimą sunaikinti kažką vien dėl to, kad tai yra nepažįstama. Sunaikinti taip greitai, kad neliktų laiko pagalvoti, jog bijoti nėra ko.

Norisi tikėti, kad Šelteris ilgainiui taps vieta jaunų žmonių (ypač paauglių, kuriems to tikrai trūksta) susitikimams, pokalbiams ir svarstymams, teatru, kuriame kalbama apie jauniems žmonėms svarbius dalykus, kuriame galima šviestis ir tobulėti. Šiuo atžvilgiu tai būtų alternatyva beveik viskam, kas vyksta profesionaliame Lietuvos teatre. Tik norėtųsi, kad profesionalumo trupės aktoriai įgytų daugiau, ir tai liečia ne vien oficialų teatro mokslų baigimą (tai šįmet gresia daugumai *teatronistų*). Kiekvieno jų aktorinės raiškos amplitudės ribas (išskyrus tik Dž. Kunsmano judesio ištraukas) scenoje vis dar galima pamatyti.

Kronika

Įteikti „Auksiniai scenos kryžiai“

Per Tarptautinę teatro dieną – kovo 27-ąją – Klaipėdos dramos teatre surengta visų Lietuvos teatrų šventė, režisuota klaipėdietės šokėjos ir choreografės Agnijos Šeiko, per kurią „Auksiniais scenos kryžiais“ buvo apdovanoti geriausių 2016 m. teatro kūrinių autoriai.

Padėkos premija ir „Auksinis scenos kryžius“ paskirti aktoriui Regimantui Adomaičiui už vaidybos meno įprasminimą įsimintinais vaidmenimis Lietuvos teatre ir kine bei amžininkų pasaulėjautos permąstymą mažosiose literatūros formose.

„Auksinius scenos kryžius“ ir premijas pelnė:

Režisierius **Günteris Krämeris** (Vokietija) už Giuseppe's Verdi operos „Don Karlas“ režisūrą (Lietuvos nacionalinis operos ir baleto teatras)

Dramos aktorė (pagrindinis vaidmuo) – **Jevgenija Gladij** už Varvaros Samsikovos vaidmenį spektaklyje „Ledas“ (Lietuvos rusų dramos teatras)

Dramos aktorius (pagrindinis vaidmuo) – **Darius Meškauskas** už Rotmistro Augusto vaidmenį spektaklyje „Tėvas“ (Klaipėdos dramos teatras)

Dramos aktorė (nepagrindinis vaidmuo) – **Karolina Kontenytė** už Bertos vaidmenį spektaklyje „Tėvas“ (Klaipėdos dramos teatras)

Dramos aktorius (nepagrindinis vaidmuo) – **Arūnas Sakalauskas** už Kreonto vaidmenį spektaklyje „Oidipo mitas. Tėbų trilogija“ ir Janio vaidmenį spektaklyje „Gyvūnas (Kukū)“ (Lietuvos nacionalinis dramos teatras)

Scenografas **Herbertas Schäferis** (Vokietija) už scenografiją Giuseppe's Verdi operos „Don Karlas“ pastatymui (LNOBT)

Šviesų dailininkas / vaizdo projekcijų kūrėjas **Rimas Sakalauskas** už vaizdo projekcijas spektakliams „Apreiškimas Marijai“, „Oidipo mitas. Tėbų trilogija“ (Lietuvos nacionalinis dramos teatras) ir „Septyni fariziejaus Sauliaus penktadieniai“ (Lietuvos rusų dramos teatras)

Kompozitorė **Rita Mačiliūnaitė** už muziką spektakliams „Septyni fariziejaus Sauliaus penktadieniai“ ir „Kodas: Hamlet“ (Lietuvos rusų dramos teatras)

Spektaklio vaikams **„Kaulinis senis ant geležinio kalno“** kūrėjai (LNDT): inscenizacijos autorius ir režisierius Jonas Tertelis, scenografė Paulė Bocullaitė, dailininkas skulptorius Donatas Jankauskas Duonis, kostiumų dailininkė Sandra Straukaitė, kompozitorius Gintaras Sodeika, vaizdo projekcijų autorius Mantas Bardauskas, šviesų dailininkas Vilius Vilutis

Spektaklio-žaidimo **„Kodas: Hamlet“** kūrėjai (Lietuvos rusų dramos teatras): režisierė Olga Lapina, kompozitorė Rita Mačiliūnaitė-Dočkuvienė, dailininkė Renata Valčik, vaizdo projekcijų autorius Jonas Tertelis – tai kategorijos „Teatras +“ apdovanojimas

Operos solistė **Eglė Šidlauskaitė** už Eboli vaidmenį operoje „Don Karlas“ (LNOBT)

Baleto solistė **Kristina Gudžiūnaitė** už Kitri vaidmenį balete „Don Kichotas“ ir Džuljetos vaidmenį balete „Romeo ir Džuljeta“ (LNOBT)

Šokėja **Goda Laurinavičiūtė** už Melancholijos vaidmenį šokio spektaklyje „Melancholijos bokštai“ (šokio teatras „Airos“)

Vizualaus šokio spektaklio **„Žaidimas baigtas“** kūrėjai (Urbanistinio šokio teatras „Low Air“): choreografai ir atlikėjai Airida Gudaitė ir Laurynas Žakevičius, kostiumų dailininkė, scenografė, režisierė Lauryna Liepaitė, šviesų dailininkas ir videomenininkas Povilas Laurinaitis, improvizacinės muzikos atlikėjas Adas Gecevičius

Aktorė – jaunoji menininkė **Greta Petrovskytė** už Greis vaidmenį spektaklyje „Apvalytieji“, Jaunosios sesers vaidmenį spektaklyje „Vestuvės“ (OKT / Vilniaus miesto teatras), ir Merginos vaidmenį spektaklyje „Neišmoktos pamokos“ („Menų spaustuvės“ programa „Atvira erdvė '16“)

Šokėjai ir choreografai **Airida Gudaitė** ir **Laurynas Žakevičius** pelnė dar vieną apdovanojimą – Boriso Dauguviečio auskarą – už sėkmingas naujų sceninės išraiškos formų paieškas jungiant gatvės šokį ir teatrą spektakliuose „Kelionė namo“, „Žaidimas baigtas“ bei Lietuvos šiuolaikinio šokio veidą keičiančią pedagoginę veiklą

Paskelbtas ir ceremonijos pradžioje mįslingai žadėtas prizas-siurprizas. Balto kritikų autobusiuko modeliukas už aistrą teatrui buvo skirtas teatrologei, šįmet dalyvavusiai ir „Auksinių scenos kryžių“ vertinimo komisijoje **Audronei Girdzijauskaitei.**

Muzikologės Veronikos Janatjevos vadovaujamoje komisijoje dar buvo menotyrininkės ir teatrologės Raimonda Bitinaitė-Širvinskienė, Silvija Čižaitė-Rudokienė, Jurgita Staniškytė, Kristina Steiblytė, Rasa Vasinauskaitė, Audronė Žiūraitytė, aktorė Dalia Storyk-Zykuvienė.

Rengėjų inf.

Ieškome dialogo skubėdami žaisti tekstu

„Jauno teatro dienoms“ Klaipėdoje pasibaigus

Milda Brukštutė

Jau savaitė, kai grįžau iš Klaipėdos, bet vis dar negaliu atspėti, kas po praėjusio „Jauno teatro dienų“ festivalio ilgiausiai išliks atmintyje. Tuo metu gautą informaciją, pamatytus vaizdinius, išgirstas ar kilusias idėjas, galimas daiktas, užgoš paprasčiausia buitis ir su ja susiduriantys žmonės. Pamenu, gana skeptiškai žiūrėjau į kone euforiškus jaunųjų teatralų pasisakymus po praėjusiais metais vykusio festivalio. Atrodė, kad geri jų įspūdžiai labiau kilę dėl naujų pažinčių ir net kažkokio keisto pasitenkinimo savimi, o ne bendros kūrybos džiaugsmo. Bet galbūt šie dalykai vienas nuo kito ir negali būti atsiejami.

Regis, kažkur skubame. (Kad ir aš – dabar neturiu nuotaikos ilgai įžangai ir iškart pradedu nuo to, kas užkliuvo.) Štai vyksta dirbtuvės ir visi skaito gautą Joëlio Pomerrat tekstą. Akimirksniu jį pasmerkia arba išteisina. Vėliau, dažnai net po pirmo pusvalandžio, galima išgirsti ir būsimo pasirodymo įvertinimą. Kad bus gerai, įdomu, gal net labai tikra; kiek tyliau (ir jau ne visiems) kas nors sušnibždės, kad visai ir ne. Labai retai kas nors atsisako savo pirminės idėjos. Veikiausiai ne dėl to, kad kažkas kadaise nusprendė, jog pirminė idėja – geriausia. Tiesiog taip greitai įsivažiuojama į tam tikrą formą, kad nėra kur dėtis, – tokiu tempu nesuspėtų joks besiblaškantis.

Tačiau ir laiko yra mažai. Jau šeštą vakare prasideda per dieną sukurti pasirodymai. Visgi tam tikromis akimirkomis atrodo, kad to laiko yra per daug. Kad intensyvus bėgimas ima painiotis su laukimu. Aš tuo tarpu ilgiuosi blaškymosi. Nes tik taip gimsta diskusija. Ir tik taip galima išgirsti, kas ką iš tikrųjų galvoja. Ir dar, tiesą sakant, tik tokiu atveju šiose grupelėse galėtų prireikt dabar be jokio reikalo čia tūnančio teatrologo.

Iš tiesų, tenka pasakyti, kad net ir visiškai atsainus pagyrimas sulauks daug didesnės sėkmės nei konstruktyvi kritika. Ir ne tik sėkmės: dėmesio, laiko, paskatinimo kalbėti toliau. Ir visai nesvarbu, ar darbas jau baigtas, ar nebaigtas. Ir dar... tuos atsainius pagyrimus dalinti daug paprasčiau. Tam nereikia jokių pastangų. O tikruosius – ne taip ir paprasta.

Tai yra žaidimas, bet mes nežaidžiame. Esame arba pernelyg atsainūs, arba pernelyg rimti. Nežaidžiame ir tuo, kad kiekvienam neskiriame pakankamai dėmesio. Kiekvienas išgyvena kas sau. Trumpučiai kūriniai po dienos darbų nugrimzta į nežinią. Ir mes neaptariame vieni kitų klaidų. Vos spėjame aptarti buitį. O kartais ir tam jėgų negana. Tiesą sakant, organizatorių vietoje palikčiau visą dieną kalbėjimuisi. Ne aptarimui, kas kam netiko ir patiko, o būtent – pamatytų darbų analizei. Mes per greitai, nesuvokę savo klaidų, o ypač norų bei baimių, bėgame prie kitos užduoties. Sakau „mes“, nes juk ir aš pati nebandžiau išspręsti teatrologų nereikalingumo problemos: „et, liko tik dvi dienos“ ar panašiai...

Klaipėdos jaunimo teatras jau penktus metus rengia šį festivalį. Todėl ir nepradėjau kalbėti nuo šio savaitę trunkančio renginių ciklo išskirtinumo, reikalingumo ar prasmės klausimų. Per tiek laiko tai jau spėjo tapti savaime aišku. „Jauno teatro dienos“ laukiamos ir vertinamos. Jų organizatoriai kasmet nestokoja naujų idėjų. Ieško naujų teatralų bendravimo, jų subūrimo formų. Dirbtuvių principu vadovaujamasi jau antrus metus. Tačiau šiemet tai vyko nebe skirtingose miesto erdvėse, o visuomet toje pačioje „Švyturio“ arenoje. Vienas jos aukštas buvo suskirstytas į šešias visai nelygias dalis, kuriomis vis naujos komandos kas dieną ir keitėsi. Režisierių atvyko šeši: Kamilė Gudmonaitė, Artūras Areima, Karolis Vilkas, Šarūnas Datenis, Benas Šarka ir Krzysztof Minkowski (Lenkija). Kasdien prie jų prisijungdavo vis kita šešių aktorių komanda (pirmąją dieną suburta burtų keliu), du scenografai ir teatrologas. O pastatymui būdavo skirtas 10 eurų biudžetas. Pasisekė, „Humanose“ akcijos – viskas po 1 eurą.

Scena iš Beno Šarkos režisuoto pasirodymo

E. Sabaliauskaitės nuotr.

Pagrindinis kūrėjų šiaudas, kurio praėjusiais metais nebuvo, – tai pjesės tekstas. Kas dieną būdavo gaunama vis kita Joëlio Pommerat pjesės „Dviejų Korėjų susijungimas“, kurią iš prancūzų kalbos vertė Akvilė Melkūnaitė, dalis. Šis tekstas tuo ir patogus, kad suskirstytas į daug trumpų segmentų, turinčių savąjį pavadinimą, temą, istoriją. Kartais visi gaudavo skirtingus, o kartais tuos pačius tekstus. Tuomet bandydavo juos suprasti, nuo jų atsispirti, prie jų prieiti. Gautieji lapai dažnai gąsdindavo beveik neaprėpiama žodžių gausa ir, nori nenori, kone kiekvieną paskatindavo permąstyti savąjį santykį su tekstu – nebūtinai su gautuoju, kad ir apskritai, su visais dramaturginiais tekstais.

Bėgimas nuo jo (teksto) arba panirimas į jį. Antrasis variantas dažnai esti smulkmeniškas ir nuobodus. Pirmiausia todėl, kad rimtiems psichologiniams niuansams perteikti ir net, pripažinkime, juos suprasti vis viena neužtenka laiko, o ir blaškanti „Švyturio“ arenos aplinka tam nėra pritaikyta. Bėgimas irgi tarytum nėra išeitis. Tačiau jis žada linksmesnį procesą, taip pat ir įdomesnį, labiau netikėtą, nors gal ir visai nerimtą, rezultatą. Žinoma, didžiausia jėga atsiranda tada, kai įsiklausoma į pateiktą tekstą ir šis susilieja su savomis mintimis, kai šie du dalykai netikėtai sutampa ir virsta kažkuo bendru.

Gebėjimu klausytis, mano pačios nuostabai, pirmiausia nustebino Artūras Areima. Kaip tik todėl ne tik rezultatą, bet ir jo darbo procesą stebėti buvo įdomiausia. Nes štai, galų gale, pasinėrus į medžiagą niekur nedingsta, bet ir nėra per jėgą pritempiama šiandiena. Nes tai, ką girdi, susijungia su tuo, ką aplinkui matai, ir sudaro bendrą visumą. Aišku, ne su kiekviena komanda ir ne visą laiką. Pirmosiomis dienomis nustebino ir Benas Šarka, palikęs nuošaly savo pamėgtą rituališkumą ir pastatęs du labai koncentruotus, išbaigtus pasakojimus, kuriuose turėjo galimybę sužibėti ir jaunieji aktoriai. Tiesa, vėliau už šį santūrumą (kalbu tik apie rezultatą – ne repeticijas) režisierius atsiėmė su kaupu – gavome ir šarkiškų (na taip, gražių) ritualų, ir niekaip nesibaigiančių monologų.

Įdomu, kad tiek dirbę su Pomerat tekstu taip ir neišgirdome „Dviejų Korėjų susijungimo“ nuo pradžios iki galo. Keista, kad Valentinas Masalskis, tiek kalbėjęs apie pagarbą tekstui, nesumanė pabaigoje surengti visos pjesės skaitymo ar, pavyzdžiui, kokio nors užsienio spektaklio vaizdo įrašo peržiūros.

Tačiau festivalio programa ir toliau buvo įtempta. Suvažiavusiųjų laukė dvi paskaitos, daug spektaklių, vakariniai koncertai. Bėgimo įspūdis niekur nedingo. Klaipėdiečiai per vieną savaitę lyg bandė atsiimti už visus tyliuosius metus. Manau, ir atsiėmė. O dabar, turėdami laiko, tikėkimės, viską pergalvos ir galbūt ne vieną iš atvykusių režisierių pakvies papildyti jų repertuarą. Ir nors užsiminiau apie teatrologų vietos nebuvimą šiame kontekste, tikrai esu jiems dėkinga, kad pakvietė. Iš tiesų, retas kas suvokia ar pripažįsta, kad kritika – taip pat teatro dalis. Juk net ir vienas iškiliausių mūsų režisierių Oskaras Koršunovas, kurį laiką ne be pagrindo nesulaukęs rimtesnio įvertinimo, bando ne kalbėtis, suprasti, o tik skalambija apie savąjį genialumą ir Lietuvos teatrologų, per retai jį beįžvelgiančių, kvailumą. Beje, nuomonė, kad kritikas, tik rašydamas apie teatrą, o ne būdamas jame, negyvena savo gyvenimo, lygiai taip pat galėtų būti pritaikyta ir režisieriams – juk jie gyvenimą perkelia į sceną, kalba apie jį, gilinasi į kitus, svetimus, ne savo charakterius. Tad ką, gal ir jie visą gyvenimą svajojo tapti, pavyzdžiui, narkomanais, bet pritrūkus talento dabar apie juos tik šneka? Kalbant apie kritikos priėmimą, Klaipėdos jaunimo teatras stebina savo branda ir atvirumu. Be to, palaikydamas tokią poziciją, skatina ir kitų jaunųjų kūrėjų (režisierių, aktorių, scenografų) bei kritikų, šio festivalio dalyvių, dialogą.

Kronika

Europos šokėjai siekia keistis patirtimi ir spektakliais

Lietuvos nacionalinio operos ir baleto teatro atstovų delegacija neseniai grįžo iš Varšuvos Didžiojo teatro, kuriame vyko tarptautinio projekto „Baleto menus jungiančios tradicijos“ (*Bridging Traditions of Ballet Arts*, toliau – BTBA) dalyvių susitikimas, ruošiantis Europos Komisijos programai „Kūrybiška Europa“.

Pageidavimą dalyvauti šiame projekte jau pareiškė šešių valstybių reprezentaciniai teatrai. Be Lietuvai atstovaujančio LNOBT, tai – Varšuvos Didysis teatras, Gruzijos valstybinė opera, Latvijos nacionalinis baletas, Slovakijos nacionalinis teatras ir Ukrainos nacionalinė opera. Dairomasi dar dviejų partnerių, į kuriuos šiuo metu realiausiai pretenduoja Bulgarijos, Čekijos ir Rumunijos teatrai.

Planuojama projekto vykdymo trukmė – mažiausiai treji metai. Pagrindiniai tikslai – įvairių šalių baleto meistrų patirties sklaida, šokio dirbtuvės būsimiesiems šokėjams ir meistriškumo pamokos projekte dalyvaujančių teatrų baleto trupėms, publikos edukacija, baleto fotografijų parodos, tarptautinių gala koncertų pristatymas ir apsikeitimas gastroliniais spektakliais.

„Taip pat akcentuočiau tarptautinio projekto veiklą nušviečiančio portalo sukūrimą. Jame būtų išsamiai pristatomi tiek BTBA programos renginiai, tiek ir projekte dalyvaujančios baleto trupės, taip pat virtualios baleto fotografijų parodos. Kiekviename projektą priimančiame mieste numatoma suteikti išskirtinę galimybę šokėjams savanoriams, užsiregistravusiems interneto tinklalapyje, dalyvauti spektaklyje, kurį kuria iš kitos šalies atvykęs profesionalus choreografas. Tokių spektaklių įrašai taip pat bus dedami į projekto portalą“, – pasakoja LNOBT renginių organizavimo skyriaus vadovas Artūras Alenskas.

Įdomu, jog spektaklius ir gala koncertus planuojama transliuoti moderniomis 360 VR kameromis, kurios leidžia įvairiomis kryptimis virtualiai stebėti ir sceną, ir žiūrovų salę. Gala koncertuose dalyvaus po vieną visų teatrų baleto šokėjų porą, tokie koncertai apkeliaus visas projekte dalyvaujančias šalis.

Gastroliniais spektakliais keisis atskiros BTBA partnerių poros. Kartu su šokėjų trupėmis keliaus dirigentai, o simfoninį orkestrą pateiks gastroles priimantis teatras. Todėl išvykoms bus parinkti tokie scenos veikalai, kuriuos galima rasti abiejų gastrolėmis besikeičiančių teatrų repertuaruose.

Jei BTBA projektui pavyktų gauti Europos Komisijos finansavimą, europinėmis lėšomis būtų dengiama iki 50 proc. projekto sąnaudų. Likusiomis lėšomis turėtų pasirūpinti patys projekto partneriai.

Rengėjų inf.

Įtraukiančios patirtys

Paroda „Miesto gamta: pradedant Vilniumi“ Nacionalinėje dailės galerijoje

Rita Mikučionytė

Ši paroda iki šiol mano galvoje brėžia tinklines struktūras, tad yra tarsi gaudyklė, kuri vis pagauna ir įtraukia apmąstyti daugybę sisteminių dalykų. Taigi iki šiol mintimis vis pabūnu „miesto gamtoje“...

Parodos ekspozicijoje išbandžiau du dažniausiai pasitaikančius savo ir svetimo miesto pažinimo būdus. Pirmiausia intuityviai basčiausi ir aklai klajojau nuo eksponato prie eksponato, išjausdama ir atrasdama vaizdus, o paskui gilindamasi į tekstines įžvalgas. Vėliau atvirkščiai – pradėjau kryptingai tyrinėti Vilniaus istoriją ir meninius projektus, eidama vaizdinių keliu pagal laikrodžio rodyklę, kuri praeities miesto takais ir keliais judėjo link dabarties.

Abu miesto tyrinėjimo būdai pastūmėjo atrasti pritrenkiančius, netikėtus vizualiuosius kodus, kurie integraliais, man nežinomų dėsnių principais skatindavo paraleliai „vartyti“ meninius vaizdus ir mokslines studijas. Taip „Miesto gamta: pradedant Vilniumi“ mane ne tik laikinai prisijaukino, bet ir ilgam įaugino savoje patyrimų erdvėje.

Manau, paroda gerokai pranoko vien Vilniaus situaciją, nes jos idėja yra daugiau suvokiama kaip bendro gyvenimo bet kuriame mieste universalija, todėl buvo prasminga pastudijuoti tokią konkrečiais moksliniais ir meniniais tyrimais paremtą ekosistemą.

Viena vertus, iki šiol gyvenusia paroda dėl to, kad ji yra labai dėsninga bei organiška mokslo ir meno jungtis, kurią šiandien pabrėžiame įvairiuose šiuolaikinių kūrybiškumo ugdymo strategijų kontekstuose. Kita vertus, konceptualiai pagrįsta ekspozicija, meniniais vaizdais įprasmindama įvairių mokslų (istorijos, medicinos, psichologijos, fizikos, biologijos, inžinerijos, informatikos ir kt.) tyrimų rezultatus, ne tik atskleidė plačias teorinių procesų populiarinimo galimybes, bet ir išryškino hibridinių mokslinių ir meninių praktikų svarbą, parodė vertingas mokslininkų ir menininkų bendradarbiavimo perspektyvas. (Neatsitiktinai greta parodos buvo rengiamos ir specialios kūrybinės dirbtuvės, ir projekto organizatorių inicijuotas, nemažo susidomėjimo sulaukęs mokslininkų paskaitų ciklas.)

Be abejo, kiekviena daugiaprasmė didelės apimties paroda ir visapusiška jos idėjų sklaida – tai ne vienus metus trunkantis, kolektyvinio mąstymo suderinamumo reikalaujantis, glaudžiu daugialypiu socialiniu bendradarbiavimu grindžiamas darbas. Mano manymu, tai didžiulis jaunų ir ambicingų kuratorių – Vytenio Buroko, Vitalijaus Červiakovo, Eglės Mikalajūnės ir Eglės Nedzinskaitės – komandos nuopelnas. Juk ir jų asmeninė teorinių bei meninių praktikų patirtis yra neatsiejama nuo miesto savasties tyrinėjimų ir „pasivaikščiojimų“ po Vilnių (pvz., 2012–2013 m. Vitalijaus Červiakovo projektas „TylĖjimai“).

Pirmiausia, mano manymu, kuratoriams rūpėjo, kas yra šiuolaikinių menininkų, tyrinėjančių aktualias miesto ir sociumo sankirtų problemas, akiratyje. Todėl penki projektai – Kadero Attios, Juliuso von Bismarcko, Kuai Sheno, Pakui Hardware (Ugnius Gelguda ir Neringa Černiauskaitė) ir Julijono Urbono (tiksliau, šių autorių meninių tyrimų laukas) – tapo tais traukos taškais, aplink kuriuos dėliojosi mokslinių tyrimų orientyrai, kur keliami įvairiausi miesto gyvenimo klausimai. Jais ir noriu pasidalinti.

Kokios yra miesto formavimosi erdvėje prielaidos? Kodėl susiformavo pagrindiniai miesto keliai? Kokius miesto objektus jie jungė? Kaip reljefas ir vandens telkiniai nulėmė jų trajektorijas? Kur ir kokia dabar yra istorinė Vilniaus brasta? (Oksana Valionienė, *Vilniaus erdvinė struktūra viduramžiais*, Lietuvos istorijos institutas, Klaipėdos universitetas, 2015)

Kodėl skruzdėlynas gaudžia lyg miestas? Kaip išgyvena rudosios miško skruzdėlės žiemodamos skruzdėlyne? Kokios programos ir įranga leidžia į tai pažvelgti iš vidaus? Ką tos skruzdėlės skelbia savo „manifeste“? Kada mokslinės rudųjų miško skruzdėlių fotografijos tampa meno kūriniu? Kaip šie bendruomeniški gyvūnai saugo visos Europos gamtinę ekosistemą? (Kuai Shen, „Termotaksis“, 2017, biologiškai medijuojama akustinė instaliacija)

Kuo pasižymi vyrų ir moterų traumos dabar ir prieš kelis šimtus metų? Kaip jų bruožus keičia gyvenimo būdas ir santykiai tarp žmonių? Apie kokius žmonių tarpusavio konfliktus liudija praėjusių šimtmečių memuarai ir teismų knygos? Kas ir kaip seniau gydė fizines traumas? (Šarūnas Jatautis, Ieva Mitokaitė, Rimantas Jankauskas, Vilniaus suaugusių vyrų ir moterų traumos XVI–XVII amžiuje, sąsajos su lytimi ir gyvenimo būdu, *Papers on Anthropology*, t. XIX, 2010)

Kodėl fantominės galūnės fenomenas susiejamas su individualia ir visuomenine traumine patirtimi? Kaip po netekties būti laimingiems? Kam reikalingas sielvarto ir gedulo periodas? Kokie vaiduokliai slypi mūsų atmintyje? Ką reiškia gyventi mirusiųjų vardais pavadintose gatvėse? (Kader Attia, „Atspindėti atmintį“, 2016, videodarbas, trukmė 48 min.)

Kodėl taip ilgai neveikė „krentančios grindys“? Kada jos galėtų virsti miesto aikšte ar atviru liftu? Kas baisiau – pats kryčio momentas ar kurtinantis jo garsas? (Julijonas Urbonas, „Airtime“, 2017, instaliacija)

Kada užšalusi upė gali tapti visuotinu miesto šaldytuvu? Kiek dabar funkcionuotų senieji miesto vandentiekio ir kanalizacijos įrenginiai? Kur ir kaip seniau buvo gydomos užkrečiamos ir socialinės ligos? Kaip keičiasi požiūris į fizinę ir socialinę higieną? Kodėl eugenikos idėjos paplito tarpukario mene? (Iwona Janicka, *Vilniaus higienos kultūra 1795–1915 metais, Wydawnictwo* Uniwersytetu Gdańskiego, 2009; Aistis Žalnora, *Visuomenės sveikatos mokslo raida Stepono Batoro universiteto Medicinos fakultete ir visuomenės sveikatos būklė Vilniaus krašte 1919–1939 m.*, Vilniaus universitetas, 2015)

Kas nutiks, jei robotai pradės dvejoti ir abejoti? Kodėl programuojamose būtybėse įmanomas „žmogiškasis faktorius“? Kokios industrinės choreografijos galimybės? Kodėl neprognozuojami veiksmai kelia neapsakomą baimę? (Pakui Hardware (Ugnius Gelguda ir Neringa Černiauskaitė), „Dvejojanti ranka“, 2017, industrinis ABB IRB 2600 robotas, transportavimo dėžės)

Kuo išsiskiria Lietuvos miestų augalija? Kaip plinta augalų bendrijos miesto erdvėje? Ką žinome apie augalų grupes, plintančias buvusiuose sąvartynuose? (Vida Motiekaitytė, *Urbofitocenozės: Sintaksonomija, toksikotolerantiškumas, sukcesijos*, funkcijos, Vilnius: Botanikos institutas, 2002)

Pagal kurį klimato kaitos scenarijų gyvensime po penkiasdešimties metų? Kaip tuomet keisis gyvenimas mieste? (Dovilė Keršytė, Egidijus Rimkus, Justas Kažys, Artimiausios ateities ir ilgalaikės klimato elementų projekcijos Lietuvos teritorijai, *Geologija. Geografija*, 2015, t. 1, nr. 1)

Kodėl šikšnosparniai „mato“ garsą? Kaip aprašytume miestą, kurio negalime matyti, tik liestis neregio lazdele ir girdėti garsus? Kaip atrodo „virpesių“ skulptūros? Ką dar galima sukurti taikant lazerinę skenografiją? (Julius von Bismarck, „Vietoj to, sulankstėme armatūrą“, 2017, plienas)

Aišku, šie ir kiti galimi klausimai – tai tik laiko ir erdvės koordinačių, kuriuos išžvalgė kuratoriai, menininkai ir mokslininkai, skerspjūviai, paliekantys galimybę pačiam pajusti miesto pulsą, tvinksintį tavo širdies ritmu.

Paroda veikė iki kovo 19 d.

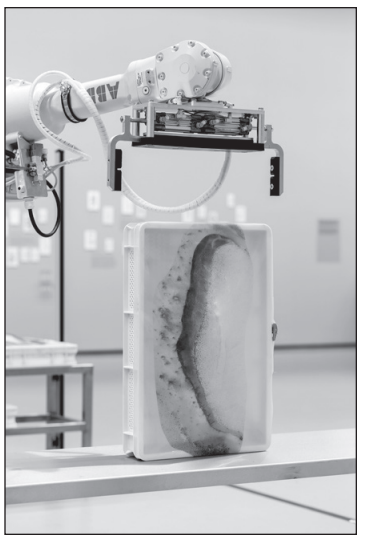

A. Vasilenko nuotr.

Pakui Hardware, „Dvejojanti ranka“. 2017 m. Autorių nuos.

Tuoj

Atkelta iš 1 psl.

tikrai buvo. Tačiau išlikę vaizdingi tų sodų aprašymai, kuriuose gėrimasi inžinerinėmis konstrukcijomis, vandens tiekimo sistema, virš galvos susiraizgiusiomis šaknimis. Ar matė rašiusieji tuos sodus? Ne. Berosas, Diodoras Sicilietis, Ktesijas, Strabonas ir Filonas Bizantietis rėmėsi jau išnykusiais šaltiniais. Gal tie sodai buvo, o gal jie tėra vaizduotės kūrinys su būtina meilės istorija – neva jie sukurti Nabuchodonozaro II žmonai Amytis, besiilginčiai savo tėvynės sodų. Bet kaip tik dėl šito netikrumo Semiramidės sodai veikia kaip perspėjimas apie prarastą ir prarasimą grožį. Jie kybo visada tik praeityje, viliodami ten sugrįžti.

Jų pavyzdžiu Aistė vaizdais „aprašė“ du Lietuvos prarastuosius sodus: minėtąjį Švėgždos kūrybos fragmentą ir miesto prarytus kaimus, kuriuos tuoj primins pražysiantys vaismedžiai. Žiūrint į Aistės fotografijas, neįmanoma neprisiminti Romualdo Rakausko ciklo „Žydėjimas“ (1974–1984), kai jis dešimt metų važinėjo po Lietuvą paskui šį trumpalaikį reiškinį – pietuose jau baigėsi, šiaurėje dar tik žydės. Savo žydėjimų mintį jis sustiprino bobutėmis sūpuoklėse, triušeliu vaiko rankose, ant baltos skarelės byrančiais žiedlapiais. Dabar tas fotografijas maga kritikuoti už sentimentalumą, už būties pagražinimą, už romantinį naivumą. Bet tuomet jose slypėjo liūdesys dėl tų pačių sunaikintų kaimų – ne tik mieste, visur. Vienoje fotografijoje Rakauskas užfiksavo, kaip traktorius verčia obelį – tai tebuvo melioracija, „žemės pagerinimas“ ir „modernizacija“, bet neabejoju, kad tų laikų žiūrovai joje matė Lietuvos dvasios išprievartavimo simbolį. Mieste fiksuodama žydinčias obelis Aistė liudija šio proceso tęsinį. Kitaip nei Rakausko, jos obelys mėgina suklestėti ir skursta svetimoje aplinkoje, tarp daugiabučių, surūdijusių motociklų, išmestų baldų. Jų žiedlapiai byra niekam, nes vaisiuose teka sunkiaisiais metalais užterštos sultys. Ir vis dėlto laukiu žydėjimo kaip trumpos atgaivos.

Taigi šios obelų fotografijos veikia kaip laikrodžiai, kaip nuotolio nuo sodo utopijos matuokliai, jos tarsi siūlo džiaugtis tuo, kas tebėra, bet rodydamos tai, ko nebėra, kas prarasta ir lieka tik vaizduotėje ir meno kūriniuose. Kisarauskaitės žydėjimas – tai atsisveikinimas su sodais, net pačiais paprasčiausiais, ką ten Semiramidės... Kasdien matau, kaip kiemuose juos naikina niekur netelpantys automobiliai, mano kieme vis daugėja plotų, kur žolė šį pavasarį nebedygsta. Štai ir prie Misionierių bažnyčios vietoje nugriautos ligoninės nebebus atkurtas vaismedžių sodas. Išliko tiktai garsiojo fotografo Jano Bułhako aprašymas, kad tai „kvepianti baltai rausva purių žiedynų simfonija, besidriekianti nuožulniu šlaitu link tamsiai mėlynų dviejų tvenkinių akių, kurias rėmina seni klevai. Sodas srūva vis žemiau (...) ir sukuria šviesų pagrindą miesto bokštų strėlių tolimam paveikslui.“ Jį, kaip ir visus kitus, sunaikino sovietai. Dabar ten kasama duobė keturių aukštų požeminiams garažams ir naujam daugiabučiui, nes turčių godulys – aukščiau paveldą saugančių įstatymų. Tad „neturinti aprašymo“ Kisarauskaitės pieva – tai drobulė tiems kasdien prarandamiems svajonių sodams. O mes – tarp betono luitų įspraustos obelys aplaužytomis šakomis.

Čia suprantu, kad Aistė atkūrė Švėgždos piešinius ne tik iš meilės jo kūrybai. Persodinus inkstą, menininkas iš troškulio piešė džiūstančius augalus kaip savo kentėjimo atspindžius, likimo draugus. Įsivaizduoju, kaip lėto įsigilinimo ir kruopštaus atkūrimo procesas abu menininkus atpalaiduoja nuo slegiančių minčių, kaip padeda suvokti savojo aš sąlyginumą gamtos begalybėje. Toks iki žolės sumažintas aš jau nebeatims sodo iš mūsų, priešingai, gal net užaugins „purių žiedynų simfoniją“ – kur nors žemėje ar vaizduotėje.

Paroda veikia iki balandžio 1 d.

Dangaus kinas

Lidos Dubauskienės paroda „214.8“ LDS galerijoje „Kairė–dešinė“

Kristina Stančienė

Naujausios Lidos Dubauskienės kūrybos parodos „214.8“ atidaryme galima buvo stebėti kiek neįprastą vaizdą. Nemaža dalis publikos akylai stebeilijosi į grafikės darbus – tačiau ne taip, kaip įprasta atidarymuose, kai mandagiai apeinama visa parodos ekspozicija, o prisikišę prie kūrinių taip arti, kad jau, rodos, galima būtų užuosti net ir popieriaus lakšto aromatą... Buvau tarp tų spoksotojų, nes taip pat ne iš karto supratau (kol nepaaiškino pati autorė), kad abstraktūs, į tolimus ūkanotus horizontus žvilgsnį vedantys peizažai – ne estampai, o piešiniai, atlikti tušu ir plunksna.

Viena vertus – koks skirtumas, kaip tai padaryta: piešta, brėžta, tepta, trinta ar įrėžta. Svarbiau, kad veikia, sustabdo, traukia žiūrėti ir pasakoja… Tačiau menininkės sprendimas atsidėti maniakiškai kruopščiam rankų darbui svarbus, ir ne tik jos pačios kūrybos kontekste, nes yra naujas. Taip tarsi abejojama ir meistriškumo, arba amato, verte, netiesiogiai parodoma, kad kai aukšto lygio profesionalumas jungiasi su vidine autoriaus išgyventa tiesa, derinys tampa įtaigus ir vertingas.

Nors Dubauskienė vaizduoja savo išgyventas būsenas, jų išraiška – apibendrintas, vos apčiuopiamas gamtos vaizdinys, lyg nyrantis iš rūko, lyg grimztantis į miglą. Šiai trapiai iliuzijai perteikti pasirinktas tikrų tikriausias išraiškos realizmas – skirtingų tonų horizontalios juostos primena tolumoje dunksančius miškus, vandenis, debesis, besiskverbiančią šviesą ir šešėlius. Norint sukurti tokį įspūdį, reikėjo itin kruopščiai ir atsargiai štrichuoti plokštumą, kaitaliojant brūkšnelių intensyvumą, kryptį, kad atskirų kompozicijos dalių jungtys, perėjimai nuo šviesos į šešėlių zoną taptų vos juntami, visai kaip gamtoje ūkanotą dieną. Galbūt čia verta pridurti, kad paslaptingas parodos pavadinimas – tai autorei svarbaus kelionės maršruto nuoroda, skaičiais išreikštas atstumas. Taigi, kelionės būsenos, arba, kaip galinumanyti, pakeliui pamatyti vaizdiniai, pasak pačios menininkės, iškyla tik esant tam tikroms oro sąlygoms. Anaiptol ne šviečiant vaiskiai saulei, kai pasaulis „suplokštėja“, formos ir jų kontūrai tampa aštrūs, pernelyg materialūs... Labiau – žemę užklojus rūkui, darganoms, slenkant apsunkusiems lietaus debesims, kai viskas aplink „lietuviškai“ pilka.

Subjektyvios jausenos fiksavimas menininkei buvo svarbus ir 2012 m. parodoje, kuri ir vadinosi „Būsena“ (taip pat galerijoje „Kairė–dešinė“). Tąkart miniatiūriniuose estampuose Dubauskienė naudojo vos kelis kompozicinius dėmenis – tai interjero erdvė, kėdė ir sėdinti figūra. Žaidžiant keliomis klišėmis ir tonų niuansais ši paprasta, lakoniška objektų kombinacija tai atsiverdavo nušviesta paslaptingos šviesos, tai panirdavo į beveik akliną tamsą, bylodama subtiliausią išgyvenimų, nuotaikų skalę. Įtaigus tonų, pustonių naudojimas lieka labai svarbus ir naujausiuose darbuose. Pasak menininkės, čia ji piešė skiestu tušu, ieškodama sidabro gamoje achromatinių „spalvų“ įvairovės, tokios, kokią regime gamtoje, kai ji būna „nespalvota“ – kukli, romi ir kiek atšiauri.

Atmosferiniai efektai šiuose piešiniuose kažkuo siejasi ir su, atrodo, jau seniai išmokta dailės istorija, tiksliau – su pačiomis modernizmo ištakomis, kai natūra tapo atkaklių studijų taikiniu, o vaizduojant gamtą ar žmogų labiausiai siekta perteikti momentinę „čia ir dabar“ būseną. Nors atskirų Dubauskienės piešinių motyvai ir skiriasi, horizontalus komponavimas, tonų slinktys juos sujungia į vieną bendrą visumą arba pasakojimą (matyt, todėl parodoje atsisakyta ir tradicinio etiketažo, darbams nesuteikiant pavadinimų). Taigi, visai kaip Claude Monet Ruano katedros tapybinės studijos... Toks palyginimas peršasi ne veltui: ūkanoti Lidos peizažai – tai tarsi bespalvis, grafinis impresionizmas, kur spalvą atstoja tonai, šešėliai ir jų perėjimai. Tiesa, literatūroje teigiama, kad Monet buvęs tiesiog apsėstas idėjos perteikti katedros vaizdą esant skirtingam apšvietimui, įvairiu paros metu, ir net sakęs, jog čia nori pavaizduoti tai, kas neįmanoma... Lidos atveju atrodo, kad ji lyg koks mediumas ramiai ir su neslepiama palaima priėmė jai kasdienybės siųstus vaizdus ir juos užfiksavo, kantrybės reikalaujantį kūrybos metodą paversdama atpalaiduojančia meditacija.

Taigi dešinėje galerijos salėje eksponuojami darbai užliūliuoja it nesibaigiantis kelionės sapnas, o kairėje atsiranda ir pertrūkiai, ryškesni akcentai – beveik balti popieriaus lakštai, keli atspaudai nuo cinko plokščių, kuriose įsirėžusių brūkšnelių šnaresys – tarsi autentiškos patirties pėdsakai. Čia yra ir du darbai, kuriuos derėtų vadinti tapyba, nes jie sukurti ant drobės. Liedama tušą, juose menininkė išgauna kažkokių gigantiškų erdvių pavidalus, tarsi pasaulis būtų pamatytas iš aukštai ar per lango stiklą, už kurio plyti akimi neaprėpiamas peizažas.

Dubauskienės nupiešti ir nutapyti vaizdai yra realūs tiek, kiek mes to norime arba gebame įžvelgti. Jiems būdingas horizontalus komponavimas ir formų slinktys čia pat tampa miražu – permainingu vaizdiniu, kuris iškyla prieš akis ir tuo pat metu liejasi, blunka. Mokslas aiškina, kad miražas – tai šviesos dalelių atspindys skirtingo tankumo atmosferos sluoksniuose, kai mūsų matomi atvaizdai išsikreipia ir įgyja įvairiausias fantastiškas formas.

Kažkur aptikau gražų miražo sinonimą – esą tai ne kas kita, o dangaus kinas, didžiulės iliuzinės vaizdo „projekcijos“, paslaptingai pasirodančios mūsų regos lauke dažniausiai kur nors dykumose, tviskant asfaltui ar raibuliuojant vandeniui. O Dubauskienės *fata morgana* iškyla kažkur Žemaitijoje, nelabai toli nuo jūros, kur pilki laukai, į ledkalnius panašios kalvos ir dažnai lyja...

Paroda veikia iki balandžio 1 d.
VGMC galerija „Kairė–dešinė“ (Latako g. 3, Vilnius)
Dirba antradieniais–penktadieniais 11–18 val., šeštadieniais 11–15 val.

Meno espreso

Trumpa parodų Vilniuje apžvalga

Aistė Paulina Virbickaitė

Šios savaitės parodų apžvalga taip pat yra ir patogus kultūringo pasivaikščiojimo maršrutas. Taip sutapo, kad kelios dėmesio vertos parodos mieste išsirikiavo viena šalia kitos, na, o ketvirtoji, atokesnė, tiks desertui.

Aistė Kisarauskaitė, *Semiramidės sodai*

Neišlikusių senovės Babilono sodų vardu pavadinta paroda – apie tai, kas gyva tik prisiminimuose (tikruose, o gal tik vaizduotės sukurtuose). Autorė piešia Algimanto Švėgždos piešinius, apie kuriuos yra girdėjusi, bet jų niekaip negali rasti; rašo Hemingvėjaus romano skyrių, kurį įsivaizdavo esant, tačiau neberado po ilgos pertraukos iš naujo skaitomoje knygoje; fotografuoja miesto centre žydinčias obelis, kaip vienintelius ženklus kadaise čia ramiai tekėjusio kaimo gyvenimo. Atskiras parodos eksponatas – visą žiemą daugiabučio kambaryje kantriai pieštuku piešta pieva (1,6 x 2,70 m). Tokios pievos taip tiksliai neatkurtų jokia žmogaus atmintis. Bet ji būtinai išaugs. Jau auga.

Paroda galerijoje „Artifex“ (Gaono g. 1) veikia iki balandžio 1 d.

Žygimantas Augustinas, *in 550*

Tapytojas Žygimantas Augustinas tęsia savo ir beveik bendravardžio Lietuvos didžiojo kunigaikščio ir Lenkijos karaliaus Žygimanto Augusto (1520–1572) istoriją. Šį kartą rodomas Žygimanto Senojo ir Bonos Sforcos portretas, sukurtas remiantis antropometrija ir Luco Cranacho jaun. tapytais atvaizdais, taip pat pristatoma utopinė Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmų rekonstrukcija. Kaip teigiama pranešime apie parodą, čia siekiama „atkeipti dėmesį į istorijos subjektyvizavimo bei paralelinių realybių konstravimo reiškinius“. Tam, kad kiek fragmentiška paroda susidėliotų į vientisą pasakojimą, reiks paskaityti ir pagalvoti. Atlygis – nepiktai ironiškas, sąmojingas autoriaus žvilgsnis į mūsų istoriją, į viena sulydant faktus ir išmonę.

Paroda galerijoje „Akademija“ (Pilies g. 44) veikia iki balandžio 1 d.

Elvyros Kairiūkštytės piešinių paroda

Bažnytinio paveldo muziejuje atidaryta grafikės Elvyros Kairiūkštytės (1950–2006) piešinių paroda. Teigiama, kad per 15 paskutinių gyvenimo metų ji sukūrė apie 15 tūkstančių piešinių. Po menininkės mirties muziejui buvo perduoti 127 jos kūriniai religine tematika, parodoje rodomi 27 iš jų. Čia einant reiktų pamiršti ironiją ir kitus intelektinius pratimus. Vienišos, sergančios menininkės piešiniai – tai įnirtinga kova siekiant išlaikyti save. Niekam nerodyti, tik po jos mirties rasti piešiniai buvo kurti ne demonstravimui, o išgyvenimui. Šalia ekspresyvių, nepaprastai sodrių piešinių – šauktukais lydimi kreipiniai į šventuosius, dar kartą primenantys vaikų namuose augusios menininkės vienatvę. Ekspozicija iš ryškiai apšviestų, vienas šalia kito sukabintų kūrinių paryškina emocijomis kunkuliuojančią piešinių atmosferą.

Žygimantas Augustinas, „in 550“ ekspozicijos fragmentas

Paroda Bažnytinio paveldo muziejuje (Šv. Mykolo g. 9) veikia iki gegužės 6 d.

Remigijus Treigys, *Aistei pakvietus*

Kvietimas į šią parodą, taip pat ir pranešimas spaudai skambėjo taip: „Žinomas fotomenininkas Remigijus Treigys šį kartą pristato savo tapybą.“ Viskas, taškas. Galiu pavirtinti – nesumeluotas nė vienas žodis. Treigio fotografijas kritikai dažnai vadina tapybiškomis. Pats autorius sakosi, jog fotografijos sukūrimas reikalauja gerokai daugiau laiko, o tapyba – tarsi paraštinė veikla, apimanti tai, ko fotografijose nėra: aliejinių dažų kvapą, paviršiaus reljefą, sluoksniuojant ir maišant gimstančius atspalvius. Pirmą kartą Vilniuje savo tapybą pristatantis menininkas parodai atrinko kolekciją iš 1992–2012 m. sukurtų abstrakčių paveikslų, kuriuos jungia modernizmo epochą primenanti ramybė, ne tik dėl vyraujančių žalių atspalvių. Galbūt toji ramybė ir yra bendras vardiklis, jungiantis šio menininko fotografiją ir tapybą.

Paroda galerijoje-namuose „Trivium“ (Vilkpėdės 7-105, lankoma iš anksto susitarus telefonu 8 693 58318) veikia iki balandžio 17 d.

Išsilaisvinti iš vyro žvilgsnio nelaisvės

Park Chan-wook apie „Tarnaitę“

Tęsiame „Kino pavasario“ filmų kūrėjų pristatymą. Šiemet festivalis rodo daug kontroversijų sulaukusį korėjiečio Park Chan-wook filmą „Tarnaitė“. Pateikiame režisieriaus pokalbio su Pawełu T. Felisu fragmentus.

Kaip kilo „Tarnaitės“ sumanymas?

Tą istoriją, o tiksliau, Sarah Waters romaną „Vagilė“ man atnešė Lim Seung-yong. Tai jis kadaise man parodė komiksą, iš kurio gimė filmas „Senis“. Jau buvau įpusėjęs knygą, kai perskaičiau seksualinės įtampos kupiną sceną, kurioje viena moteris poliruoja antpirščiu kitos dantį. Iškart panorau kurti filmą, bet paaiškėjo, kad „Vagilės“ pagrindu jau sukurtas BBC serialas. Todėl nusprendžiau perkelti veiksmą iš Viktorijos laikų Anglijos į XX a. 4-ojo dešimtmečio Korėją.

Kodėl būtent 4-ojo dešimtmečio?

Norėjau tokio modernaus periodo, kai jau egzistavo psichiatrinės ligoninės. Bet kartu ir tokio, kuriame vis dar buvo gyvas padalijimas į socialines klases, į tarnus ir aristokratus.

Korėja tada jau buvo okupuota Japonijos.

Tada atrodė, kad korėjiečiams nebeliko vilties. Tauta atsidūrė akligatvyje, lyg būtų palaidota mūsų tapatybė. Norėdami išgyventi turėjome priimti naujas taisykles. Tiksliau, tapti japonais.

Iš Korėjos šimtus metų plaukė naujos idėjos, išradimai, kultūra. Tačiau XIX a. valdžia uždarė duris į pasaulį, nes nenorėjo jokios užsienio įtakos. Kultūriškai korėjiečiai sustojo vietoje ir tapo tokie silpni, kad juos buvo lengva užkariauti. Priešingai nei Japonija, kuri suklestėjo, nes buvo atvira Vakarams ir šiuolaikiškumui. Tad 4-ajame dešimtmetyje požiūris į japonus Korėjoje buvo dviprasmiškas: jie elgėsi kaip kolonizatoriai, bet kartu atnešė geidžiamą šiuolaikiškumą.

Tą dviprasmiškumą perteikia „Tarnaitės“ veiksmo vieta – korėjiečio Kouzukio namai. Jie pusiau japoniški, pusiau angliški.

Kouzukis nėra oportunistas, jis paprasčiausiai apsėstas grožio. Vieną akimirką jis velkasi smokingą, kitą – kimono, o tarnams liepia vilkėti korėjietiškus drabužius. Kai įeini į japoniškąją jo namų dalį, turi nusiauti batus, kai pereini į vakarietiškąją – juos apsiauti. Vienoje erdvėje turime europietišką biblioteką ir japonų sodą, ant grindų patiestą tatamį ir rūsyje įkurdintą teatro sceną.

„Tarnaitėje“ žavi būtent tai, kas iš pirmo žvilgsnio „priešiška“. Taip sąmoningai sukeitėte požiūrius?

Filmų apie 4-ajame dešimtmetyje už nepriklausomybę kovojančius korėjiečius jau sukurta daug. Kiekvienas, priėmęs japonų valdžią, tada buvo vadinamas koloborantu, siekiančiu karjeros ir pinigų. Tačiau mano filme kalbama ne apie karjerą, bet apie autentišką, nors gana pavojingą susižavėjimą japonų kultūra.

„Tarnaitė“

Atvirą pasauliui, modernią, tiesiog kitokią kultūrą. Šis procesas seniai žinomas ne tik Korėjoje – kadaise korėjiečiai žavėjosi viskuo, kas kiniška, vėliau tuo, kas japoniška, kol susižavėjimo objektu tapo Amerika.

Dviejų moterų meilė Jūsų filme taip pat politiškai nekorektiška: viena kitą įsimyli kambarinė korėjietė ir japonų aristokratė.

Gražiausios meilės istorijos yra tos, kuriose jausmas turi nugalėti didžiules išorines kliūtis. Šiuo atveju klasines ir tautines. Svarbus ir amžiaus skirtumas, kuris Azijos kultūrose sukuria tam tikrą santykių hierarchiją. Būtent tai ir svarbu, kad abi herojės pasijustų tuose santykiuose lygios.

Nuo seno norėjau sukurti filmą apie homoseksualią meilę. Bet tokį, kurio herojams nereikėtų palaipsniui atrasti savo tapatybės, kovoti su prietarais ir diskriminacija. „Tarnaitėje“ tarp veikėjų atsirandantis geismas yra toks pat netikėtas kaip ir kiekvienas staigus ir nelauktas geismas. Stebime vis naujus etapus – nuo nedrąsumo iki erotinės karštligės. Nuo svetimumo sulaužymo iki švelnaus, beveik priklausomo intymumo. Tai, kad pasakoju apie dvi moteris, neturi reikšmės. Norėjau parodyti meilę, kuri gimsta ir auga natūraliai, organiškai.

Dviejų moterų geismas susiduria su keistu spektakliu, per kurį vyrai verčia moterį skaityti pornografinę literatūrą. Šia prasme „Tarnaitė“ yra giliai feministinis filmas – jis pasakoja apie išsilaisvinimą iš vyro žvilgsnio nelaisvės.

„Skaitymo“ scenos man iš pat pradžių buvo svarbiausios. Tai patriarchalinės valdžios kvintesencija. Kai Hideko yra priversta skaityti nepadorius tekstus, ji vilki kimono. Vyrai taip pat apsirengę, be to, jie gana toli nuo jos. Bet ši situacija yra būtent psichologinis, grupinis išžaginimas.

Ką atsakytumėt tiems, kurie, kaip garsi kino teoretikė Laura Mulvey, tvirtina, kad kino esmė yra patriarchalinė, užkrėsta „vyro žvilgsnio“?

Iš esmės su tuo sutikčiau. Būtent todėl „Tarnaitės“ filmavimas buvo iššūkis, juk sunku paneigti, kad esu vyras. Kartu norėjau sukurti filmą apie išsilaisvinimą iš vyro žvilgsnio. Tik kaip tai padaryti? Mano herojės ekrane yra gražios, bet visąlaik saugojausi nesudaiktinti nei moterų, nei sekso. Tad kiekviena erotinė scena buvo kruopščiai suplanuota ir nupiešta. „Nuogas“ seksualinis aktas, autentiška ekstazė – tai pornografijos sritis. „Tarnaitėje“ besimylinčios moterys beveik nuolat kalba, įpina sąmojus – nebūtinai juokingus, dažnai net visai karčius. Jos rodo intymumą, bet kartu kuria distanciją su savimi ir su žiūrovais. Bent jau toks buvo sumanymas.

Ši distancija akivaizdi skirtinguose lygmenyse – man tai ir filmas apie pasakojimą, istorijų išgalvojimą ir sekimą. Tuos pačius įvykius rodote iš skirtingų perspektyvų, pereinate nuo vienos fantazijos prie kitos.

Kinas yra pasakojimo menas, tiksliau, reikia žiūrovą nustebinti, sužavėti, išmušti iš vėžių. Tą patį galima pasakyti ir apie seksą: dėdė Kouzukis yra apsėstas istorijų pasakojimo, jis mėgsta įsivaizduoti, kas vyksta jo istorijų klausytojų galvose. Skaitydama erotikos fragmentus Hideko taip pat įsivaizduoja, kas vyksta klausančių vyrų galvose. Tai lyg fantazija fantazijoje, fikcija apie fikciją.

Parengė K. R.

„Kino pavasaris“

Jaunieji lietuviai

Po „Emilijos iš Laisvės alėjos“ sukeltos masinės psichozės pradėjau daug atsargiau vertinti lietuvių žiūrovų sugebėjimą suprasti kiną. Todėl ir po Andriaus Blaževičiaus „Šventojo“ lietuviškosios premjeros pasigailėjau, kad minios nešturmuos salių, kuriose filmas bus rodomas. Gaila, nes tai kol kas bene vienintelė galimybė (išskyrus Kristijono Vildžiūno „Senekos dieną“, tik šio filmo personažas – kitos kartos ir socialinės padėties žmogus) pasižiūrėti į save. Blaževičiaus ir jo scenarijaus bendraautorių Teklės ir Marijos Kavtaradzių siūlomas veidrodis protingas. Jis nesako, kas yra gražiausias, patriotiškiausias ar kilniausias. „Šventasis“ priverčia pabandyti suprasti, kas yra nematomi žmonės. Nesvarbu, ar jie gyvena provincijoje, ar sostinėje, bet jų nepastebi nei valdžia, nei menininkai. Gal todėl ir jie patys nesijaučia gerai nei iš televizorių ekranų sklindančioje permanentiškoje tuštybės mugėje, nei savo ankštuose namuose. Nors filmo veiksmo laikas nurodytas tiksliai – 2008-ieji, kai pasaulį ištiko ekonominė krizė, „Šventasis“ diagnozuoja šių dienų Lietuvos fizinę, dvasinę būseną, įvardija tų nematomų žmonių troškimus ir nusivylimą.

Filmas prasideda, kai vienas iš jų – trisdešimtmetis Mariaus Repšio Vytas – praranda darbą. Mažame provincijos miestelyje kitą elektromechanikui susirasti bus sunku. Tačiau išmestas iš kasdienio ritmo Vytas, kuris, regis, iki tol nesusimąstė apie problemas ir labiausiai vertino patogų šeimos gyvenimą, palaipsniui pradės suprasti jį supančią tuštumą. „Šventojo“ kūrėjai sėkmingai išvengė daugelio panašios temos debiutinių filmų klišių: Vytas nepatirs stebuklingų permainų, bet gal pirmąkart taip aiškiai pajus gyvenimo skausmą, kuris randasi iš neišsipildžiusios meilės ar svajonių. Jos, matyt, ir skatina Vytą kartu su Petru ieškoti keistuolio, kuris *Youtube* prisipažino matęs Kristų jų miestelyje prie namo sienos.

Kita filmo tema – Vyto ryšys su atsitiktinai sutikta jaunute kirpėja Marija (Gelminė Glemžaitė) – taip pat išvengė paviršutiniškumo ar banalybių. Pustoniais, žvilgsniais, beveik vaikiškais gestais pasakojama jų istorija kupina poezijos, ji įtikina labiau už bet kokius melodramatiškus akcentus. Nekalbus Vytas filme atsiskleidžia reaguodamas į situacijas, kuriose atsiduria. Kai kurios jų filme pateiktos atvirai sarkastiškai, ypač scena, kur biržos pasamdyta psichologė „aiškina“ bedarbiams, kur jų sėkmės paslaptis, ar Vyto pokalbis su darbdaviu – Paulo Coelho gerbėju ir atviru niekšu. Taip pateiktos tikrovės lietuvių kine dar neteko matyti, nors trumpametražiuose Blaževičiaus filmuose jau galėjai įžvelgti panašių akcentų, ypač kiekviename kadre juntamą televizoriaus „buvimą“. „Šventajame“ televizorius ir lietuviškas „popsas“ tampa pagrindiniu Vyto dukrelių auklėtoju.

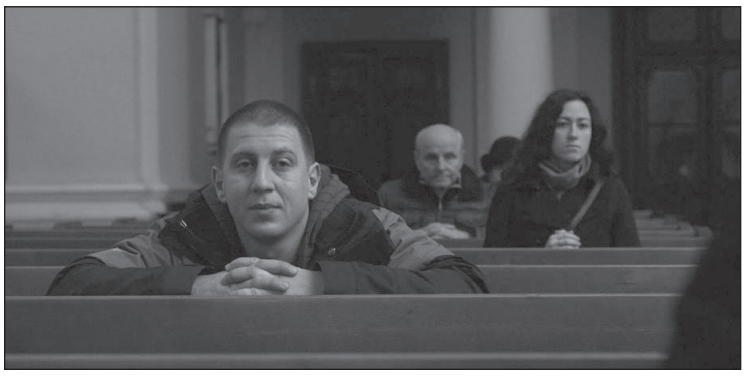

„Šventasis“

Prie filmo grįžti dar bus progų (juolab kad jis pasirodys ekranuose tik rudenį), bet, man regis, svarbu suprasti, kad lietuvių kine atsirado jauni kūrėjai, norintys ir mokantys prakalbinti dabartį, turintys humoro jausmą, sugebantys rašyti dialogus ir kalbėti vaizdais (ko verta kad ir scena, kai Marija svetimame kieme šokinėja ant batuto, o Vytas sulaukia potencialaus darbdavio skambučio), įvardijančiais vidines personažų būsenas, o ne tik kuriančiais didžiausią pastarųjų metų lietuvių kino banalybę – atmosferą.

Vis dėlto „Šventasis“ atrodo išimtis, o ne taisyklė, ypač pasižiūrėjus trumpo metražo lietuvių filmų premjeras. Jauni kūrėjai turi daug pretenzijų, bet mažai profesinių įgūdžių. Todėl, tarkime, Tomo Ramanausko animaciniame filme „Po mirties, prieš pragarą“ ar Karolio Kaupinio vaidybiniame „Budėjime“ žodžiai, vaizdas ir pasakojama istorija egzistuoja atskirai, nesulipdami į vieną – filmo visumą. Apie apleistą gamyklą pasakojantis dokumentinis Elvinos Nevardauskaitės ir Davido Heinemanno filmas „Atmink, iš molio esi“ sėkmingai „išvengė“ kadre kalbančių žmonių, bet kaip tik todėl įgijo pseudofilosofinio kičo atspalvį. Gerdos Paliušytės filme „Troškimas, kad pavyktų“ žmonių taip pat nėra, bet yra daug kelių dešimtmečių senumo avangardo nostalgijos ir bent jau ta nostalgija yra tikra. Animaciniai Gedimino Šiaulio „Kaukai“ sužavėjo originaliais personažais, bet akivaizdu, kad režisierius užsižaidė ir net tokia naivi istorija tapo chaotiška. Savitu vizualiniu stiliumi iškart išsiskiriančios Kamilės Milašiūtės vaidybinė „Motinos diena“ pabandė kalbėti apie paauglių atskirtį, tik filmui pristigo antrojo dugno, todėl jis, deja, vien konstatuoja socialiai angažuotą tikrovę.

Živilė Pipinytė

Pabaisos rūke

Krėsle prie televizoriaus

Mažą miestuką, kuris ką tik išgyveno siaubingą audrą, apgaubia keistas rūkas. Jis atkerta žmones nuo išorinio pasaulio. Rūke gyvena pabaisos, su kuriomis teks susikauti didelėje parduotuvėje įstrigusiems žmonėms. Pabaisoms patinka žmonių mėsa ir jie nesiskundžia apetitu. Populiarių filmų „Pabėgimas iš Šoušenko“ ir „Žalioji mylia“ režisieriaus Franko Darabonto **„Pražūtingas rūkas“** (**BTV, balandžio 1 d. 23.50**) sukurtas pagal Stepheno Kingo apsakymą, todėl vargu ar metafora apie vartotojų visuomenę ir rašytojui, ir filmo kūrėjams buvo aktuali. Nors jis privers prisiminti vieno restorano reklamą, rodomą prieš kiekvieną „Kino pavasario“ seansą. Sakyčiau, tai kanibalizmą propaguojanti reklama, juk antraip niekas nesiūlytų paragauti kepsnio „Martinas Landau“ ir kitų žvaigždžių užkandžių. Vis dėlto „Pražūtingas rūkas“ greičiau antireliginis filmas, kuriame parodytos ateistų ir racionaliai mąstančių asmenų baimės, juolab kad filmo veikėjai skirtingai įsivaizduoja išsigelbėjimo galimybes. Vieni mano, kad reikia atsiversti ir išpažinti savo kaltes. Tačiau už krikščioniškos šių personažų retorikos slypi tipiškas pagoniškas mąstymas ir žmogaus aukos poreikis. Kai kas apokalipsę skelbiančią Marcios Gay Harden veikėją net mato kaip islamo fanatikę. Kiti yra pragmatikai. Jiems vadovauja pagrindinis filmo personažas (deja, labai silpnas Thomas Jane'as), kurio tikslas – išgelbėti sūnų. Jis nesistengia suprasti, kodėl viskas susiklostė taip, o ne kitaip, bet ieško praktiškų sprendimų ir bando veikti.

Darabontas kritikuoja ne konkrečią religiją, o iracionalaus tikėjimo idėją. Filmas sukurtas 2007 m. ir abejoju, ar režisierius numatė vis labiau plintančio populizmo pavojus. Jis tik norėjo parodyti, kaip chaoso laikais atsiranda puiki dirva suklestėti fanatizmui (religiniam, tautiniam, kariniam ir pan.), kuris pateikia lengvus ir emociškai paveikius atsakymus į pagrindinius klausimus. Tik lengvų atsakymų kaina visada yra sugrįžimas į barbariškumą, žiaurumas ir neapykanta.

Aktualus ir turkų režisieriaus Emino Alpero 2015 m. filmas **„Įtūžis“** (**LRT Kultūra, 5 d. 21.30**). Jo herojai – trys broliai. Kadiras ką tik išėjo iš kalėjimo, kur praleido dvidešimt metų, jaunėlis Achmetas gyvena vienišas, paliktas žmonos ir vaikų. Kadiras žiūri į gimtąją Turkiją svetimšalio akimis: „Šalis tampa keista, kiekvienas sėdi savo skylėje, užsiima keistais dalykais.“ Jis pasirinko kompromisą – laisvę už bendradarbiavimą su policija. Dienas Kadiras leidžia šiukšlynuose, ieškodamas sprogmenų, naktimis rašo skundus apie kaimynus. Achmetas vis labiau grimzta į beprotybę. Iš namų jis išeina tik naktį ir žudo benamius šunis. Trečiasis brolis yra paslaptis. Jis dingo prieš dešimt metų, yra įtariamas terorizmu ir gal būtent jį klaidžiodamas miesto gatvėmis atpažins Kadiras.

Stambulas Alpero filme pilkas, lyg nuščiuvęs. Iš televizorių sklinda teroristų užpuolių ir policijos susidorojimo vaizdai, dega šiukšlynai, dreba žemė. „Įtūžis“ – filmas apie žmonių tarpusavio santykių krizę, apie iš vidaus pūvančią visuomenę ir ją supančią paranojos, nepasitikėjimo atmosferą. Alperas rodo tautos suirimą pasitelkdamas vienos šeimos nykimą. Jis maišo sapnus su tikrove, faktus ir prasimanymus, taip priversdamas ir žiūrovus abejoti viskuo, ką mato. Tačiau Alperui pristigo tvirtos režisieriaus rankos, todėl jis, nepaisant akivaizdaus filmo intelektualumo ir tikroviškų emocijų, regis, pasiklydo savo sukurtame labirinte.

„Vaikštant tarp antkapių“

Nelaimės nuojautos kupinas Scotto Franko trileris **„Vaikštant tarp antkapių“** (**TV3, 2 d. 22.30**). Jis nukels į keistų ir baisių žmogžudysčių apimtą 1999-ųjų Niujorką. Vienos aukos vyras narkobaronas pasamdo buvusį policininką, kad šis rastų žmonos žudikus. Skaderis (Liam Neeson) veikia be detektyvo licencijos, jis mato tai, ko nepastebi policija, ir patenka ten, kur policininkai bijo įkišti net nosį, jį nuolat persekioja kaltės jausmas.

Frankas (beje, jis geriau žinomas kaip sėkmingas scenaristas) ėmėsi kurti filmą iš elementų, kurių kiekvienas atrodo banalus, šimtąkart girdėtas ir matytas, bet gal jis norėjo įrodyti, kad ne sudedamosios dalys svarbios, o tai, kaip jos panaudotos filme. Režisierius neslepia, kad naudojasi senomis klišėmis, atvirkščiai – „Vaikštant tarp antkapių“ jos tampa dar akivaizdesnės. Kita vertus, filmas – Lawrence'o Blocko romano ekranizacija, Skaderis – bene dvidešimties rašytojo knygų personažas, o kriminalinis *pulp fiction* kuriamas ne tam, kad nustebintų žiūrovus, bet kad jiems primintų – gyvenimas yra bjaurus, pavojingas, jo finalas gerai žinomas visiems. Tačiau bijoti reikia ne to.

Jūsų –
Jonas Ūbis

„Kino pavasaris“

Trumpos kino recenzijos

„Mimozos“, rež. Oliver Laxe, Marokas

Galima vadinti savitiksle egzotika, apkaltinti snobiškumu, piktintis, kad neaiški istorija, tačiau kol kas tai yra geriausia, ką mačiau festivalyje, ir panašu, kad nei socialinės dramos iš Vidurio Europos (nes panašios), nei pripažintų meistrų sugrįžimai (nes žinai, ko laukti), nei debiutantų iš Azijos kino ieškojimai (nes, pasirodo, viskas jau atrasta) kol kas nepralenks pasakojimo apie hipnotizuojančią kelionę per Maroko kalnus, kurios metu išbandomas žmogaus tikėjimas ir įvyksta susitikimas su Kitu: veikėjo Achmedo – su pranašišku (velnišku?) nepažįstamuoju Šakibu, o žiūrovo – su pačiu kino vaizdu, kuris kviečia atsiverti beveik taktilinei patirčiai, tokiai retai šiuolaikiniame kine.

„Mimozos“

„Amerikietiška pastoralė“, rež. Ewan McGregor, JAV

Jei susimauti, tai bent ekranizuojant kažką didingo – turbūt taip galvojo aktorius Ewanas McGregoras ir režisūriniam debiutui ėmęsis Philipo Rotho romano „Amerikietiška pastoralė“ (Pulitzerio premija, „Time“ ir „New York Times“ geriausiųjų sąrašai) iš jo sugebėjo išspausti tik melodramatiškus, blogai suvaidintus (kalti ne aktoriai – kaltas nemokantis su jais dirbti naujai iškeptas režisierius), teatrališkus numerius, kuriuose viskas įdėta į veikėjų lūpas ir sugromuliuota iki smulkiausių dalelių, be jokios potekstės, nes, matyt, bijota, kad žiūrovas liks kažko nesupratęs ir savo sąmonėje, neduokdie, nenusipiešęs sudėtingo socialinio, politinio ir kultūrinio 7-ojo dešimtmečio JAV portreto.

Lietuvių filmų premjeros: trumpametražiai

Reikia pripažinti, kad *lietuviai* gerai valdo kameras, pasuka jas „iškalbingu“ kampu, prisiartina menišku atstumu, su jomis pakyla nuo žemės, nufilmuotiems vaizdams profesionaliai pritaiko spalvų korekcijas ir filtrus, parenka tinkamą muziką, o tada ima ir titruose užrašo ne *režisierius*, bet *director*, ne *scenarijaus autorius*, bet *written by*, ne „Po mirties, prieš pragarą“, bet „After Death, Before Hell“, ne „Kaukai“, bet „Running Lights“, ne Gediminas Šiaulys, bet Ged Sia, nes toks, matyt, yra tiesesnis kelias į tarptautinius vandenis, nors man panašiau į kažkokius vidinius kompleksus: *rišlios istorijos papasakot nemoku, tai bent kinematografiškai apipavidalinsiu, kaip tikri užsienio režisieriai kad daro*.

„Kita vilties pusė“, rež. Aki Kaurismäki, Suomija, Vokietija

Tai nėra geriausias Kaurismäki kūrinys, net, sakyčiau, vidutiniškas, bet iš filmo į filmą keliaujantys tie patys aktoriai, nuoširdus naivumas ir humoras paperka, todėl atleidi net tai, jog režisierius tendencingai renkasi pabėgėlio (ne bet kokio, o dar iš Alepo) istoriją ir į ją kartais prismaigsto ne *kaurismiakiškų*, o labiau *amerikoniškų* juokelių, pavyzdžiui, scena su sušiais.

„Neturėjau kur eiti“, rež. Douglas Gordon, Vokietija

Po seanso praėjo kelios dienos, tačiau atmintyje iki šiol nešiojuosi du šio įdomaus eksperimentinio filmo epizodus – vieną vaizdinį (hamake sėdi šimpanzė ir, pasirėmusi smakrą, žiūri tiesiai į mane, parėmusį smakrą kitoje ekrano pusėje) ir vieną garsinį (dešimt minučių trunkantys sprogimai juodame ekrane) – kurie, priešingai nei pasirodė iš pradžių, neiliustruoja Jono Meko už kadro skaitomų savo paties dienoraščių fragmentų apie pabėgėlių stovyklas ir pirmąsias dienas JAV, o virsta universaliu apmąstymu apskritai apie individą XX a. suiručių akivaizdoje, karo siaubą, beprasmybę ir žmogaus atsakomybę ne tik žmonėms, tačiau apskritai bet kokiai kitai gyvai būtybei.

„Austerlicas“, rež. Sergejus Loznica, Vokietija

Iš pradžių atrodo, kad statiška kamera filmuodamas buvusių koncentracijos stovyklų turistus, kurie be nuovokos pleškina fotoaparatais ant kiekvieno kampo, kemša sumuštinius siaubingo bado vietose, darosi asmenukes prie stovyklos vartų ir pozuoja šalia krematoriumo krosnių, didysis kino struktūralistas Loznica nori paprotinti pasaulį, jog taip daryti yra šlykštu, žema ir amoralu, tačiau ilgainiui veriasi kur kas gilesnės ir ne tokios prikišamos potekstės – minia žmonių, varstančių stovyklos barakų duris ir mindančių smėlėtus takus, montažu prasmingai ir šiurpiai susirimuoja su tomis pačiomis trajektorijomis judėjusiomis nacių aukomis prieš kiek daugiau nei 70 metų, t.y. labai neseniai.

„Neruda“, rež. Pablo Larraín, Čilė

Įdomiausi ir vertingiausi filme yra metatekstiniai žaidimai *à la* „personažas ieško autoriaus“ ir operatorius Sergio Armstrongas, kuris finale, snieguotose Andų papėdėse, padovanoja tikrą puotą akims, o ji maloniai nupučia ir tas nuobodulio dulkes, besikaupusias kažkur filmo viduryje.

„Visos nemiegotos naktys“, rež. Michał Marczak, Lenkija

Šis hipsterių himnas, dvidešimtmečių būsenų ir jausenų antologija, apoteozė jaunystei, šis švelnus noktiurnas įkvėps ir sulauks daug sekėjų (garantuoju, pirmi eilėje – jaunieji lietuvių režisieriai), norinčių kurti *fainą atmosferinį kiną*, kur skambėtų gera muzika ir būtų daug gražių (neoninių) šviesų, nors nežinau, ar kas nors iš lietuvių aktorių arba režisierių draugų išdrįstų, norėtų ir sugebėtų prieš kameras atsiverti taip, kaip atsiveria Krzysztofas ir Michałas – nesvarbu, jei ne visos jų mintys buvo įdomios ir artimos (čia kaltas tikrai ne amžiaus skirtumas), o poelgiai ne visi įtikimi.

Gediminas Kukta

Parodos

Vilnius

Nacionalinė dailės galerija
Konstitucijos pr. 22
XX a. Lietuvos dailės ekspozicija

Vilniaus paveikslų galerija
Didžioji g. 4
Chodkevičių rūmų klasicistiniai interjerai
Lietuvos dailė XVI–XIX a.
Jurgio Baltrušaičio memorialiniai baldai

Radvilų rūmai
Vilniaus g. 24
Europos dailė XVI–XIX a.
„Dubingių ir Biržų kunigaikščiai Radvilos“
Ksenijos Nikolskajos fotografijų paroda „Dulkės: užmirštoji Egipto architektūra“

Taikomosios dailės ir dizaino muziejus
Arsenalo g. 3A
Paroda „Prijaukinta gamta. XVIII–XXI a.“ (iš Aleksandro Vasiljevo kostiumų ir aksesuarų kolekcijos)
Rytų meno parodų ciklo paroda „Šilko kelias. Senoji Kinijos dailė“

Vytauto Kasiulio dailės muziejus
A. Goštauto g. 1
Vytauto Kasiulio kūrybos ekspozicija

Lietuvos nacionalinis muziejus Naujasis arsenalas
Arsenalo g. 1
Senosios Lietuvos istorija XIII–XIX a.
Lietuvių liaudies menas; Kryždirbystė
Paroda „Lietuvos tautodailininkų sąjungai – 50“

Kazio Varnelio namai-muziejus
Didžioji g. 26
K. Varnelio kūrybos ir kolekcijos ekspozicija
Lankymas antradienį–šeštadienį iš anksto susitarus tel. 279 16 44

Valdovų rūmai
Katedros a. 4
iki IV. 8 d. – paroda „Eksponatai. 2009–2015 m. dovanotos ir įsigytos vertybės“

Bažnytinio paveldo muziejus
Šv. Mykolo g. 9
Elvyros Kairiūkštytės (1950–2006) piešiniai

Šiuolaikinio meno centras
Vokiečių g. 2
nuo IV. 7 d. – Roberto Narkaus paroda „Nešėjas“

Galerija „Kairė–dešinė“
Latako g. 3
iki IV. 1 d. – Lidos Dubauskienės grafika
Tatjanos Diščenko paroda „Istorijos“

„Prospekto“ fotografijos galerija
Gedimino pr. 43
Algimanto Maldučio fotoparoda

Vilniaus dailės akademijos galerijos
Parodų salės „Titanikas“
Maironio g. 3
iki IV. 2 d. – Eglės Vertelkaitės personalinė paroda „Moiros“
nuo IV. 4 d. – Justino Vaitiekūno tapyba, piešiniai

Tekstilės galerija „Artifex“
Gaono g. 1
iki IV. 1 d. – Aistės Kisarauskaitės personalinė paroda „Semiramidės sodai“
nuo IV. 4 d. – Laisvydės Šalčiūtės paroda „ (Melo)Dramos. (Melo)Ncholija. Meliuzina“

Galerija „ARgenTum“
Latako g. 2
Domo Ignatavičiaus personalinė paroda „Tarp“

A. ir A. Tamošaičių galerija „Židinys“
Dominikonų g. 15
Dailininkų Tamošaičių kūryba
XIX–XX a. pirmos pusės liaudies meno rinkiniai

Pamėnkalnio galerija
Pamėnkalnio g. 1/13
iki IV. 1 d. – Rodiono Petroffo paroda „Abejonės ir ginčai“

Galerija „Vartai“
Vilniaus g. 39
iki IV. 1 d. – paroda „Kūnas ir tamsa“

Galerija „Aidas“
A. Jakšto g. 9
Liutauro Griežės paroda „Nature“

Šv. Jono gatvės galerija
Šv. Jono g. 11
Arno Špakausko, Mato Šablauskio, Deivido Vytauto Gikio paroda „Trinka muzikai“ (piešinys, garso instaliacija, projekcija)
iki IV. 1 d. – Vytenio Tolučio atspaudų paroda

Galerija „Arka“
Aušros Vartų g. 7
iki IV. 8 d. – Valdo Antano Gurskio tapyba
Arvydo Baltrūno paroda „Sidabriniai +“
Irinos Amosovos-Novikovos tapyba
Paroda „Tapybos dialogas 2017“

Galerija „Meno niša“
J. Basanavičiaus g. 1/13
iki IV. 1 d. – Elenos Balsiukaitės-Brazdžiūnienės paroda „Šančių misterijos“

Galerija AV17
Aušros Vartų g. 17
iki IV. 6 d. – Mato Janušonio ir Džiugo Šukio paroda „Sutapimas“

Jono Meko vizualiųjų menų centras
Malūnų g. 8
iki IV. 8 d. – Andriaus Kviliūno paroda

Pylimo galerija
Pylimo g. 30
Andriaus Seselsko kūrybos paroda

Senamiesčio menininkų galerija
Totorių g. 22–4
iki IV. 8 d. – Ingridos Mockutės-Pocienės paroda „MUTaBOR“

Teatro, muzikos ir kino muziejus
Vilniaus g. 41
iki IV. 8 d. – paroda „Janis Streičas. Filmai, žmonės, epochos“

Vilniaus vaikų ir jaunimo meno galerija
Vilniaus g. 39 / 6
Paroda „Asmeninis laikas“

Valstybinio Vilniaus Gaono žydų muziejaus Tolerancijos centras
Naugarduko g. 10/2
Algirdo Savicko 100-osioms gimimo metinėms skirta paroda „Kartos ir likimai“

Galerija „Šofar“
Mėsinių g. 3
iki IV. 1 d. – Monikos Grikštaitės stiklo ir vitražo paroda
Simono Gutausko tapybos paroda „Seni parkai“

Lietuvos architektų sąjunga
Kalvarijų g. 1
iki IV. 3 d. – VDA studentų darbų paroda „Aggregation and Graph Based Modelling“

Rašytojų klubas
K. Sirvydo g. 6
Jūratės Stauskaitės paroda „Šiek tiek klasikos“

„Skalvijos“ kino centras
Goštauto g. 2/15
iki IV. 6 d. – paroda-fotofilmas „Siena“ (režisierius Valdemaras Isoda, operatorius Algimantas Mikutėnas)

„Grafo galerija“
Trakų g. 14
Živilės Minkutės ir Eglės Pilkauskaitės paroda „Nepakenčiamas būties lengvumas“

M.K. Čiurlionio namai
Savičiaus g. 11
iki IV. 1 d. – Deimos Katinaitės ir Renatos Maldutienės paroda „Spalvos Čiurlioniui“

Galerija „Vitrina“
Dailės kombinatas, Kauno g. 34
Jurgos Barilaitės paroda „Na Na NaNaNaaNa“

„Domus galerija“
P. Lukšio g. 32
Editos Suchockytės ir Ramunės Kmieliauskaitės tapyba

Kaunas

Nacionalinis M.K. Čiurlionio dailės muziejus
V. Putvinskio g. 55
Virginijos Ligeikienės knygų įrišų paroda nuo 31 d. – paroda „Tixe“

M. Žilinsko dailės galerija
Nepriklausomybės a. 12
Paroda „Kelionėje, namie ir svajonėse: peizažai iš „Lewben Art Foundation“ kolekcijos“

Kauno paveikslų galerija
K. Donelaičio g. 16
Skulptoriaus Algimanto Šlapiko paroda
iki IV. 2 d. – Ryto Jurgelio paroda „Balta upė“

A. Žmuidzinavičiaus kūrinių ir rinkinių muziejus
V. Putvinskio g. 64
iki IV. 9 d. – Aistės Ramūnaitės paroda „Atrasti praradimai“

Galerija „Meno parkas“
Rotušės a. 27
iki IV. 7 d. – paroda „Pavasaris 2017“

Galerija „Meno forma“
Savanorių pr. 166
Irmos Leščinskaitės eksperimentinė paroda „Tapyba. Šiuolaikinės technologijos“

Kauno fotografijos galerija
Rotušės a. 1 / Vilniaus g. 2
iki IV. 2 d. – Baso Losekooto (Olandija) paroda „Kartu su nepažįstamaisiais“

VDU menų galerija „101“
Muitinės g. 7
iki IV. 7 d. – paroda „Kūrybinė stagancija #2. Odė nebaigtam darbui“

Galerija „Aukso pjūvis“
K. Donelaičio g. 62 / V. Putvinskio g. 53
Aldonos Gustas piešinių ir pastelių paroda
iki IV. 2 d. – Giedrės Baltakytės keramikos paroda „Regėjimai“

Klaipėda

Lietuvos dailės muziejaus Prano Domšaičio galerija
Liepų g. 33
Paroda „Pranas Domšaitis (1880–1965). Nematyti kūriniai“
iki IV. 3 d. – paroda „Tradicijos ir naujovės. Taikomoji dailė ir dizainas iš Lietuvos dailės muziejaus rinkinių“

KKKC parodų rūmai
Didžioji Vandens g. 2
Aurimo Anuso kūrybos paroda „Memel-Klaipėda. Lėta eiga. Slow speed“
Edvardo Malinausko tapyba

Galerija „si:said“
Galinio Pylimo g. 28
Juliaus Kuršio fotografijų paroda „Tęsiniai“

Baroti galerija
Aukštoji g. 3/3a
iki IV. 5 d. – Vaidoto Janulio kūrybos paroda „Dvinsko tvirtovės dienoraštis“

„Herkaus galerija“
Herkaus Manto g. 22
iki IV. 5 d. – Giedros Purlytės tapyba

Šiauliai

„Laiptų galerija“
Žemaitės g. 83
Šiuolaikinės lietuvių autorių kūrybos paroda „25x25“
iki IV. 7 d. – Marijos Šileikaitės-Čičirkienės fotografijų paroda „...iš spalvotų dienų“

Fotografijos muziejus
Vilniaus g. 140
iki IV. 9 d. – Gintauto Stulgaičio (1959–2000) retrospektyvinė fotografijų paroda

Šiaulių universiteto dailės galerija
Vilniaus g. 141
nuo 31 d. – Gedimino Beržinio projekcijos

„7md“ rekomenduoja

Dailė

Verta aplankyti grafikės Elvyros Kairiūkštytės (1950–2006) piešinių parodą Bažnytinio paveldo muziejuje (Šv. Mykolo g. 9, Vilnius). Ji labai priartėjusi prie taip visų mylimo Vincento Van Gogho pakurstyto mito, kad tikroji kūryba gyvena ant proto netekimo ribos. Didžiuliai Kairiūkštytės piešiniai įnirtingi ir juose nėra nieko suklastoto, nes ji kalbasi su aukštesnėm sferom ir savimi. Kūryba čia kaip gyvenimo forma, todėl neįmanoma likti abejingam. Paroda veikia iki gegužės 6 d.

Muzika

Balandžio 1 d. 19 val. Nacionalinės filharmonijos didžiojoje scenoje – šventė. Modesto Pitrėno diriguojamo Lietuvos nacionalinio simfoninio orkestro koncerte bus paminėta vieno ryškiausių ir produktyviausių Lietuvos kamerinių ansamblių – trio „Kaskados“ 20-metis. Ansamblis atlieka įvairių epochų kūrinius, bet ypač rūpestingai puoselėja šiuolaikinę lietuvių muziką ir nemažai energijos skiria jos sklaidai, kasmet parengdamas naujus dabarties autorių opusus. Tad ir šį vakarątrio muzikantai griežia lietuvių kompozitoriaus Anatolijaus Šenderovo naujausią kūrinį – Koncertą fortepijoniniam trio ir orkestrui. Koncerto partnerė – Lietuvos kompozitorių sąjunga.

Spektakliai

Vilnius

Nacionalinis operos ir baleto teatras
31 d. 18.30 – L.A. Minkaus „DON KICHOTAS“. Choreogr. – V. Medvedevas (Rusija), muzikos vad. ir dir. – M. Staškus
IV. 1 d. 18.30 – P. Čaikovskio „EUGENIJUS ONEGINAS“. Muzikos vad. ir dir. – R. Šervenikas
2 d. 12 val. – K. Chačaturiano „ČIPOLINAS“. Dir. – A. Šulčys
6 d. 18.30 – R. Wagnerio „SKRAJOJANTIS OLANDAS“. Dir. – G. Rinkevičius
7 d. 18.30 – S. Prokofjevo „ROMEO IR DŽULJETA“. Dir. – M. Staškus

Nacionalinis dramos teatras
Didžioji salė
IV. 1 d. 18.30 – PREMJERA! A. Čechovo „TRYS SESERYS“. Rež. – J. Ross
2 d. 14 val. – „KAULINIS SENIS ANT GELEŽINIO KALNO“. Rež. – J. Tertelis
Mažoji salė
31 d. 19 val. – A. Rutkėviča „GYVŪNAS (KU KŪ)“. Rež. – R. Atkočiūnas
IV. 1 d. 19 val. – „VISKAS ARBA NIEKO“. Rež. – C. Graužinis („cezario grupė“)
2 d. 16 val. – J. Jokelos „FUNDAMENTALISTAI“. Rež. – J. Vaitkus
4 d. 19 val. – „LEDO VAIKAI“. Rež. – B. Mar
5 d. 19 val. – O. Wilde'o „LAIMINGASIS PRINCAS“. Rež. – P. Makauskas
6 d. 19 val. – M. von Mayenburgo „KANKINYS“. Rež. – O. Koršunovas
7 d. 19 val. – I. Bergmano „INTYMŪS POKALBIAI“. Rež. – V. Rumšas
Studija
7 d. 13, 19 val. – I. Šeiniaus „KUPRELIS“. Insc. aut. – A. Vozbutas, rež. – P. Markevičius
Fojė
9 d. 16, 19 val. – „PIRMAPRADIS“ (pojūčių spektaklis pagal C.G. Jungo biografiją ir idėjas). Rež. – K. Žernytė

Vilniaus mažasis teatras
31 d. 18.30 – M. Ivaškevičiaus „MADAGASKARAS“. Rež. statytojas – R. Tuminas, rež. – A. Dapšys
IV. 1, 8 d. 14, 16 val. – „KELIONĖ BE BAGAŽO“. Rež. – B. Latėnas
4 d. 18.30 *Nacionaliniame dramos teatre* – M. Lermontovo „MASKARADAS“. Rež. – R. Tuminas

Valstybinis jaunimo teatras
Didžioji salė
6 d. 18 val. – M. Anderssono „BĖGIKAS“. Rež. – O. Lapina
7, 8 d. 18 val. – M. Nastaravičiaus „PASIRINKIMAS“. Rež. – V. Bareikis
Salė 99
IV. 2 d. 12 val. – V.V. Landsbergio „ARKLIO DOMINYKO MEILĖ“. Rež. – A. Vidžiūnas

Oskaro Koršunovo teatras
31 d. 19 val. *OKT studijoje* – „DIEVAS YRA DJ“. Rež. – K. Gudmonaitė
IV. 6 d. 19 val. *OKT studijoje* – S. Becketto „PASKUTINĖ KREPO JUOSTA“. Rež. – O. Koršunovas
7 d. 19 val. *OKT studijoje* – J. Thompsono „ŽUDIKAS MANYJE“. Rež. – N. Walker

Rusų dramos teatras
31 d. 18.30 – N. Gandževi „SEPTYNIOS GRAŽUOLĖS“. Rež. – J. Vaitkus
IV. 1 d. 11, 13 val. – Z. Hopp „STEBUKLINGOJI KREIDELĖ“. Rež. – O. Lapina
1 d. 16 val. – „DOSTOJEVSKIO ANGELAI“. Scen. aut. ir rež. – B. Mar
1 d. 18.30 – J.G. Ferrero „GRONHOLMO METODAS“. Rež. – A. Jankevičius
2 d. 12 val. – A. Puškino „PASAKA APIE CARĄ SALTANĄ“. Rež. – P. Vasiljevas
2 d. 18.30 – L. Tolstojaus „ANA KARENINA“. Rež. – E. Mitnickis (Ukraina)
6 d. 10, 12 val. – E. Tyschuk „PRINCAS IR PABAISA“. Rež. ir dail. – M. Lashitsky (Naujas dramos teatras, Minskas)
6 d. 18.30 – I. Sonino „TIK POLONEZO GIRDISI GARSAI“. Rež. – S. Kulikovskis (Minskas)
7 d. 16 val. – V. Nabokovo „CAMERA OBSCURA“. Rež. – S. Varnas
7 d. 18.30 – J.M. Chevret „SVEIKI, EMIGRANTAI! (SQUAT)“. Rež. – M. Poliščiukas

Vilniaus teatras „Lėlė“
Didžioji salė
IV. 1 d. 12 val. – S. Siudikos „PRINCESĖ IR KIAULIAGANYS“. Rež. – A. Mikutis
2 d. 12 val. – „TIKTAKTIKA“. Rež. ir insc. aut. – M. Žukauskas
6 d. 18.30 – „TŪLA IR KITI“
Mažoji salė
IV. 1 d. 14 val. – „RAUDONKEPURĖ“. Rež. ir dail. – V. Mazūras
2 d. 14 val. – Š. Datenio „EVOLIUCIJA“. Rež. – Š. Datenis

„Menų spaustuvė“
31 d. 19 val. *Stiklinėje salėje* – J. Paškevičiaus „RIBOS“. Rež. – T. Montrimas („Atvira erdvė“)
31 d. 19 val. *Juodojoje salėje* – C. Graužinio „DRĄSI ŠALIS (LIETUVOS DIENA)“. Rež. – C. Graužinis (teatras „cezario grupė“)

IV. 1 d. 12, 15 val. *Kišeninėje salėje* – „DANGAUS VIRĖJA“. Rež. ir scenogr. – S. Degutytė („Stalo teatras“)
2 d. 13 val. *Kišeninėje salėje* – „SEKRETAI IŠ BŪTŲJŲ LAIKŲ“. Rež. – S. Degutytė („Stalo teatras“)
2 d. 19 val. *Juodojoje salėje* – spektaklis-koncertas „NEIŠMOKTOS PAMOKOS“. Rež. ir pjesės aut. – A. Špilevojus
4, 5 d. 19 val. *Kišeninėje salėje* – spektaklis-koncertas „KRYTIS“
4 d. 11 val. *Juodojoje salėje* – „PAMIRŠTOS PRINCESĖS“. Choreogr. – I. Kuznecova (šokio teatras „PADI DAPI Fish“)
4 d. 19 val. *Juodojoje salėje* – „AŠ ESU KOVO 11“. Spektaklis choreogr., idėjos aut. – D. Berulis (šokio teatras „PADI DAPI Fish“)
6, 7 d. 19 val. *Kišeninėje salėje* – „KLAMO KARAS“. Rež. ir scenogr. – A. Areima
7 d. 19 val. *Juodojoje salėje* – „ŠVENTASIS PAVASARIS“. Choreogr. – A. Gudaitė ir L. Žakevičius (urbanistinio šokio teatras „Low Air“)

Kaunas

Nacionalinis Kauno dramos teatras
31 d. 18 val. *Didžiosios scenos vaidybinėje aikštelėje* – instruktažas-spektaklis „MAIŠTAS“. Rež. – A. Jankevičius
31 d. 19 val. *Mažoje scenoje* – M. von Mayenburgo „BJAURUSIS. SKALPELIO PJŪVIS“. Rež. – V. Malinauskas
IV. 1 d. 18 val. *Didžiojoje scenoje* – H. Ibseno „JUNAS GABRIELIS BORKMANAS“. Rež. – G. Varnas (Valstybinis jaunimo teatras)
1 d. 19 val. *Ilgojoje salėje* – H. Ibseno „KAI MIRĘ NUBUSIM“. Rež. – M. Klimaitė
4 d. 18 val. *Rūtos salėje* – R. Gary „AUŠROS PAŽADAS“. Inscenizacijos aut. ir rež. – A. Sunklodaitė
4, 5 d. 19 val. *Ilgojoje salėje* – A. Čechovo „PALATA“. Insc. aut. ir rež. – R. Kazlas
5, 6 d. 18 val. *Didžiojoje scenoje* – PREMJERA! G. Labanauskaitės „ŽALGIRĖS“. Rež. – V. Bareikis
6 d. 19 val. *Mažoje scenoje* – M. von Mayenburgo „BJAURUSIS. SKALPELIO PJŪVIS“. Rež. – V. Malinauskas
7 d. 18 val. *Rūtos salėje* – J. Dell ir G. Sibleyras „TEGYVUOJA BUŠONAS!“ Rež. – R. Vitkaitis

Kauno valstybinis muzikinis teatras
IV. 1 d. 18 val. – F. Wildhorno „GRAFAS MONTEKRISTAS“ (pagal A. Dumas romaną). Dir. – J. Janulevičius
2 d. 12 val. – E. Chagagortiano „AUSINĖ KEPURĖ“. Dir. – V. Visockis
2 d. 18 val. – E. Johno, T. Rice’o „AIDA“. Dir. – J. Janulevičius
5, 6, 12, 13 d. 18 val. – „ADAMSŲ ŠEIMYNĖLĖ“. Dir. – R. Šumila
7, 8 d. 18 val. – F. Wildhorno „KARMEN“ . Dir. – J. Janulevičius

Kauno kamerinis teatras
31 d. 18 val. – PREMJERA! „ALKSNIŠKĖS“. Rež. – G. Padegimas
IV. 1 d. 18 val. – V. Klimačeko „SUPERMARKETAS“. Rež. – A. Veverskis
2 d. 18 val. – Ž. Petano „ATRANKA“. Kūrėjai R. Endriukaitis ir I. Taločkaitė
3 d. 18 val. – G. Sibleyras „VĖJAS TOPOLIŲ VIRŠŪNĖSE“. Rež. – R. Atkočiūnas (VšĮ „Teatro projektai“)
4 d. 18 val. – M. Jones „AKMENYS JO KIŠENĖSE“. Rež. – B.G. Padegimas
5 d. 18 val. – PREMJERA! J. Ivanauskaitės „PAKALNUČIŲ METAI“. Rež. – V. Kuklytė („Knygos teatras“)
6 d. 18 val. – Th. Wilderio „UPĖS PO ŽEME“. Rež. – G. Padegimas
7, 8 d. 18 val. – PREMJERA! J. Kelero „58 SAPNAI“. Rež. – R. Bartulis. Vaidina V. Gasiliūnas, R. Kimbraitė

Kauno lėlių teatras
IV. 1 d. 12 val. – PREMJERA! „TIKROJI PELENĖS ISTORIJA“ (pagal Ch. Perrault pasaką). Insc. aut. ir rež. – O. Žiugžda, dail. – G. Brazytė, komp. – P. Kondrusevičius
2 d. 12 val. – „ZUIKIO KAPRIZAI“. Rež. – A. Stankevičius

Klaipėda

Klaipėdos valstybinis dramos teatras
31 d. 18.30 *Didžiojoje salėje* – PREMJERA! P. Priažko „JUODA DĖŽUTĖ“. Rež. – D. Rabašauskas, dail. – L. Luišaitytė, komp. – J. Jurkūnas. Vaidina V. Jočys, K. Kontenytė, J. Vanžodytė, D. Stakėnas, J. Baranauskas, M. Urbonas
IV. 2 d. 12 val. *Mažojoje salėje* – S. Maršako „KATĖS NAMAI“. Rež. – D. Rabašauskas
2 d. 17 val. *Didžiojoje salėje* – A. Juozaičio „KARALIENĖ LUIZĖ“. Rež. – G. Padegimas
6, 7 d. 18.30 *Didžiojoje salėje* – G. Grajausko „PAŠALINIAMS DRAUDŽIAMA“. Rež. – O. Koršunovas

Klaipėdos valstybinis muzikinis teatras
31 d. 18.30 – J. Steino, J. Bocko, Sh. Harnicko „SMUIKININKAS ANT STOGO“
IV. 1 d. 18.30 – D. Goggino „ŠOUNUOLYNAS“
2 d. 12 val. *Kolonų salėje* – „VERPALŲ PASAKOS“
6 d. 18.30 – F. Wildhorno „BONI IR KLAIDAS“

Šiauliai

Valstybinis Šiaulių dramos teatras
31 d. 18 val. – K. Borutos „BALTARAGIO MALŪNAS“. Rež. – A. Pociūnas
IV. 1 d. 18 val. – „NEBYLYS“ (pagal J. Tumą-Vaižgantą). Rež. – J. Vaitkus
2 d. 12 val. – „KUKUČIO KELIONĖ“. Inscenizacijos aut. ir rež. – I. Norkutė
2 d. 18 val. – R. Lamoureux „SRIUBINĖ“. Rež. – N. Mirončikaitė

Panevėžys

Juozo Miltinio dramos teatras
31 d. 18 val. *Panevėžio apylinkės teisme* – teatrinis projektas „Russia today“. J. Pulinovič „Mergaitės svajonė“. Rež. – L.M. Zaikauskas
31 d. 18 val. – J. Poiret „BEPROTIŠKAS SAVAITGALIS“. Rež. – A. Kėleris
IV. 1 d. 18 val. – A. Čechovo „ROTŠILDO SMUIKAS“. Rež. – M. Cemnickas
2 d. 12 val. – S. Maršako „KATĖS NAMAI“. Rež. – V. Mazūras
2 d. 18 val. – S. Aleksijevič „ČERNOBYLIO MALDA“. Rež. – L.M. Zaikauskas
4 d. 18 val. – „ANĖ IŠ ŽALIASTOGIŲ“. Rež. – A. Gluskinas
7 d. 18 val. – PREMJERA! S. Kantervo „SIENA“. Rež. – A. Dežonovas

Koncertai

Lietuvos nacionalinė filharmonija
31 d. 18.30 val. *Klaipėdos koncertų salėje*, IV. 1 d. 19 val. *Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje*, – koncertas „Garsų kaskados“. Skiriama trio „Kaskados“ 20-mečiui. Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras. Solistai: „Trio Kaskados“ (R. Mataitytė, E. Kulikauskas, A. Šikšniūtė), L. Gubaidulina (sopranas), I. Prudnikovaitė (mecosopranas), E. Davidovičius (tenoras). Dir. – M. Pitrėnas. Programoje A. Šenderovo, D. Šostakovičiaus kūriniai
2 d. 12 val. *Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje*, – koncertas visai šeimai „100 šypsenų“. Vilniaus B. Dvariono dešimtmetės muzikos mokyklos simfoninis orkestras (vad. A. Alenskas). Solistai D. Dėdinskaitė (smuikas), G. Pyšniak (violončelė). Dir. – M. Barkauskas. Programoje E. Balsio, B. Dvariono, A. Dvořáko, Ch. Gounod, G. Bizet, A. Márquezo, J. Massenet kūriniai
8 d. 19 val. *Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje*, – Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras, solistas G. Alekna (fortepijonas) Dir. – Ch. Lyndon-Gee. Programoje B. Bartóko, V. Bacevičiaus, P. Čaikovskio, C. Debussy kūriniai
9 d. 16 val. *Vilniaus arkikatedroje bazilikoje* – Susikaupimo muzikos valanda. Atlikėjai Valstybinis Vilniaus kvartetas. Programoje J. Haydno „Septyni paskutiniai mūsų Išganytojo žodžiai ant kryžiaus“
9 d. 16 val. *Taikomosios dailės ir dizaino muziejuje* – ansamblis „Musica humana“. Solistai S. Liamo (sopranas), V. Mikštaitė (mecosopranas), I. Girdžiūnaitė (smuikas), R. Beinaris (obojus). Dir. – A. Vizgirda
9 d. 15 val. *Trakų pilies Didžiojoje menėje* – „Gražiausi garso takeliai iš kino filmų“. Atlikėjai Čiurlionio kvartetas, A. Matulevičiūtė (akordeonas)

Vilnius

Kongresų rūmai
31 d. 19 val. – simfoninis koncertas „Alexander Kniazev: violončelės magija“. A. Kniazevas (violončelė), Lietuvos valstybinis simfoninis orkestras. Dir. – J. Lathamas-Koenigas. Programoje F. Mendelssohno-Bartholdy, D. Šostakovičiaus, J. Brahmso kūriniai
IV. 8 d. 18 val. – kamerinis koncertas „Pavasario mūza“. Programoje M. Ravelio, L. van Beethoveno, F. Mendessohno-Bartholdy kūriniai

Lietuvos muzikos ir teatro akademija
31 d. 19 val. *LMTA Didžiojoje salėje* – D. Kislovskaja (fortepijonas, D. Kirilausko klasė). Programoje J. Cage’o, G. Ligeti, A. Martinaičio ir kt. kūriniai

Lietuvos muzikų rėmimo fondas
XIX muzikos festivalis „Sugrįžimai“
IV. 3 d. 18 val. *Vilniaus universiteto šv. Jonų bažnyčioje* – P. Syrrist-Gelgota (altas, Lietuva, Norvegija), T. Syrrist-Gelgota (violončelė, Norvegija), Vilniaus miesto savivaldybės Šv. Kristoforo kamerinis orkestras. Vad. ir dir. – D. Katkus
4 d. 18 val. *Taikomosios dailės ir dizaino muziejuje* – D. Berezin (violončelė, Lietuva, Vokietija), V. Gurstis (fleita, Lietuva, Vokietija), A. Kašpurinas (fortepijonas, Rusija)

Valdovų rūmai
IV. 5 d. 18 val. *III manieristinėje antikameroje* – G. Lukšaitės-Mrázkovos klavesino rečitalis „Apmąstant J.S. Bacho „Gerai temperuotą klavyrą“. Pasijos“
IV. 6 d. 19 val. – Lietuvos muzikos ir teatro akademijos simfoninio orkestro koncertas. Programoje F. Mendelssohno-Bartholdy, J.S. Bacho, C.M. von Weberio, G. Bottesini, C. Saint-Saënso kūriniai

„Vaidilos teatras“
IV. 9 d. 18 val. – G. Januševičiaus (fortepijonas) koncertas ,,Sapnų gaudyklė“. Programoje D. Woodso, L.van Beethoveno, F. Chopino, F. Schuberto-F. Liszto, A. Skriabino, J. Andrejevo, G. Ligeti ir kt. kūriniai

Vakarai

Vilnius

Marijos ir Jurgio Šlapelių namas-muziejus
31, IV. 1, 2 d. 18 val. – arbatvakaris „Dingusio Vilniaus Lakštingalos“. Rež. – E. Tulevičiūtė

Rašytojų klubas
IV. 4 d. 17.30 – poeto A. Baltakio kūrybos vakaras su nauja knyga „Privalau paliudyti“ (mintys, dienoraščiai, posmai, pašnekesiai). Dalyvauja literatūros kritikas V. Sventickas, knygos leidėjas, literatūros kritikas S. Lipskis, skaitovai P. Šironas, J. Šalkauskas. Vakaro vedėjas – literatūrologas P. Bražėnas

Bibliografinės žinios

GROŽINĖ LITERATŪRA. LITERATŪROS MOKSLAS

Arbatos plantatoriaus žmona : romanas / Dinah Jefferies ; iš anglų kalbos vertė Inga Stančikaitė. – 3-ioji laida. – Vilnius : „Baltų lankų“ leidyba, [2017]. – 455, [1] p.. – ISBN 978-9955-23-911-6 (įr.)

Aš čia : romanas / Jonathan Safran Foer ; iš anglų kalbos vertė Gabrielė Gailiūtė-Bernotienė. – Vilnius : „Baltų lankų“ leidyba, [2017]. – 679, [1] p.. – ISBN 978-9955-23-955-0 (įr.)

Dievas skambina vienąkart : [romanas] / Mitch Albom ; iš anglų kalbos vertė Tadas Juras. – 2-oji laida. – Vilnius : „Baltų lankų“ leidyba, [2017]. – 335, [1] p.. – ISBN 978-9955-23-934-5 (įr.)

Dingę : psichologinis trileris / Caroline Eriksson ; iš švedų kalbos vertė Mantas Karvelis. – Vilnius : Alma littera, 2017. – 227, [3] p.. – ISBN 978-609-01-2750-6 (įr.)

Įkvėpti tylą : memuarai / Paul Kalanithi ; pratarmė: Abraham Verghese ; iš anglų kalbos vertė Eglė Podčašinskienė. – 2-oji laida. – Vilnius : „Baltų lankų“ leidyba, [2017]. – 174, [1] p.. – ISBN 978-9955-23-932-1 (įr.)

Kai aš tave pamačiau : [romanas] / Anna Todd ; iš anglų kalbos vertė Renata Endzelytė. – Vilnius : „Baltų lankų“ leidyba, [2017]. – 316, [1] p.. – (Before). – ISBN 978-9955-23-949-9 (įr.)

Kazys Bradūnas : archyvai / [sudarytoja ir teksto autorė Virginija Babonaitė-Paplauskienė]. – Kaunas : Maironio lietuvių literatūros muziejus, 2016. – 279, [1] p. : iliustr., faks., portr.. – ISBN 978-9955-711-28-5

Laiko triukšmas : romanas / Julian Barnes ; iš anglų kalbos vertė Nijolė Regina Chijenienė. – Vilnius : „Baltų lankų“ leidyba, [2017]. – 205, [1] p.. – ISBN 978-9955-23-951-2 (įr.)

Laisvos valios kliūtys / Jonas Mačiulis-Maironis ; [parengė Aldona Ruseckaitė]. – Kaunas : Maironio lietuvių literatūros muziejus, 2016. – 15, [1] p. : iliustr., faks., portr.. – (Neskelbtų tekstų fragmentai ; sąs. 8). – ISBN 978-9955-711-27-8

Medžiokliniai šunys : kriminalinis romanas / Jørn Lier Horst ; iš norvegų kalbos vertė Viktorija Gercmanienė. – Vilnius : „Baltų lankų“ leidyba, [2016]. – 398, [1] p.. – ISBN 978-9955-23-946-8 (įr.)

Meilė choleros metu : [romanas] / Gabriel García Márquez ; [iš ispanų kalbos] vertė Valdas V. Petrauskas. – Vilnius : Alma littera, 2016. – 452, [2] p.. – ISBN 978-609-01-2397-3 (įr.)

Morelio išradimas : [romanas] / Adolfo Bioy Casares ; iš ispanų kalbos vertė Jorūnė Rimeisytė. – Vilnius : Charibdė, 2017. – 157, [2] p.. – („Charibdės“ modernioji klasika, ISSN 2345-0541 ; 17). – ISBN 978-9955-739-60-9

Nereikšmingumo šventė : romanas / Milan Kundera ; iš prancūzų kalbos vertė Goda Bulybenko. – Vilnius : „Baltų lankų“ leidyba, [2017]. – 122, [1] p.. – ISBN 978-9955-23-937-6 (įr.)

Paskutinės apeigos : [romanas] / Hannah Kent ; iš anglų kalbos vertė Jovita Groblytė-Hazarika. – 3-ioji laida. – Vilnius : „Baltų lankų“ leidyba, [2017]. – 366, [1] p.. – ISBN 978-9955-23-899-7 (įr.)

Prašau keturis šimtus gramų meilės : romanas / Chiara Gamberale ; iš italų kalbos vertė Lina Tilindytė. – Vilnius : Alma littera, 2017. – 239, [1] p.. – ISBN 978-609-01-2662-2 (įr.)

Privalau paliudyti : mintys, dienoraščiai, posmai, pašnekesiai / Algimantas Baltakis. – Vilnius : Žuvėdra, 2017. – 191, [1] p. : iliustr., faks., portr.. – ISBN 978-609-8089-92-9 (įr.)

Siauras kelias į tolimąją šiaurę : romanas / Richard Flanagan ; iš anglų kalbos vertė Violeta Tauragienė. – Vilnius : „Baltų lankų“ leidyba, [2017]. – 415, [1] p.. – ISBN 978-9955-23-953-6 (įr.)

Silva rerum IV : romanas / Kristina Sabaliauskaitė. – 4-oji laida. – Vilnius : „Baltų lankų“ leidyba, [2017]. – 397, [3] p.. – ISBN 978-9955-23-939-0 (įr.)

Skrybėlaičių karalienė : romanas / Natalie Meg Evans ; iš anglų kalbos vertė Viktorija Uzėlaitė. – Vilnius : Alma littera, 2016. – 458, [4] p.. – ISBN 978-609-01-2473-4 (įr.)

Visas gyvenimas : romanas / Robert Seethaler ; iš vokiečių kalbos vertė Rūta Jonynaitė. – Vilnius : „Baltų lankų“ leidyba, [2017]. – 131, [1] p.. – ISBN 978-9955-23-950-5 (įr.)

GROŽINĖ LITERATŪRA VAIKAMS IR JAUNIMUI

Asiliuk – tau linksmo skrydžio! : pasakoriška poemėlė mažiesiems / Vilius Baltrėnas. – Vilnius : Petro ofsetas, 2017. – 63, [1] p. : iliustr.. – ISBN 978-609-420-549-1

Dygsniukas : [apysaka] / Guy Bass ; iliustravo Pete Williamson ; iš anglų kalbos vertė Ina Jakaitė. – Vilnius : Alma littera, 2016. – 190, [2] p. : iliustr.. – ISBN 978-609-01-2315-7 (įr.)

Duonelė žydi : [eilėraštis] : spalvinimo knygelė pradinukams / Angelė Marija Jonuškienė ; [iliustratorė Asta Astravienė]. – Kupiškis [i.e. Panevėžys] : [Viskas reklamai], 2016. – [14] p. : iliustr.. – ISBN 978-609-95174-7-6

Gražiausios pasaulio pasakos : 8 pasakėlės vaikams ir ne vaikams / [dailininkai Tadas Adomavičius, Juozas Rimeikis, Vytis Snarskis]. – Kaunas : Jūsų Flintas, [2016]. – 131, [2] p., įsk. virš. : iliustr.. – ISBN 978-609-419-728-4 (įr.)

Lokys bibliotekininkas : [skiemenuota istorija] / Alison Donald ir Alex Willmore ; [iš anglų kalbos vertė Audronė Daugnorienė] ; [dailininkė Alex Willmore]. – Vilnius : „Baltų lankų“ leidyba, [2017]. – [28] p. : iliustr.. – ISBN 978-9955-23-948-2 (įr.)

Piteris Galingasis ir ne kažin kokios jo galios / parašė Kent Clark ir Brandon T. Snider ; iliustravo Dave Bardin ; iš anglų kalbos vertė Vaiva Būgaitė. – Vilnius : Alma littera, 2017. – 119, [6] p. : iliustr.. – Ciklo 1-oji knyga. – ISBN 978-609-01-2703-2 (įr.)

Po šermukšnio stogeliu : eilėraštukai ikimokykliniam ir jaunesniam mokykliniam amžiui / Vilius Baltrėnas. – Vilnius : Petro ofsetas, 2017. – 79, [1] p. : iliustr.. – ISBN 978-609-420-550-7

Skiemenuotos pasakos / [iliustravo Vanda Padimanskaitė]. – 3-ioji laida. – Vilnius : „Baltų lankų“ leidyba, [2017]. – [33] p. : iliustr.. – ISBN 978-9955-23-910-9 (įr.)

Parengė Aldona Barodicaitė. Redagavo Gražina Kubilienė.
Lietuvos nac. M. Mažvydo b-ka. Bibliografijos ir knygotyros centras

Savaitės filmai

„Loganas. Ernis“

Galingieji reindžeriai **

Žiūralo paaugliams klišės nesikeičia: kas kitas, jei ne jauni ir nepatyrę išgelbės pasaulį? Penki paprasti moksleiviai sužino, kad ne tik jų miesteliui, bet ir visai Žemei iškilo grėsmė: juos sunaikinti nori ateiviai. Jaunuoliai greit supranta, kad jie vieninteliai gali išgelbėti planetą. Deano Israelite'o filme vaidina Dacre'as Montgomery, Naomi Scott, RJ Cyleris, Ludis Linas, Becky G., Elizabeth Banks, Bryanas Cranstonas (JAV, 2017). (Vilnius, Kaunas)

Gyvybė ***

Šeši tarptautinės kosminės stoties astronautai Marse randa įrodymų apie ten egzistuojančią gyvybę. Tačiau jų bandymai turės netikėtų pasekmių, nes atrasta gyvybės forma daug protingesnė, nei tikėtasi. Šio filmo kūrėjus įkvėpė 1979 m. Ridley'io Scotto sukurtas „Ateivis“ („Alien“), tačiau verta prisiminti, kad Marso gyventojai (ateiviai ir pan.) filmuose paprastai įkūnija aktualias žmonijos grėsmes. Danielio Espinosos filme vaidina Rebecca Ferguson, Jake'as Gyllenhaalas, Ryanas Reynoldsas, Hiroyuki Sanada, Ariyonas Bakare, Olga Dychovičnaja, Alexandre'as Nguyenas (JAV, 2017). (Vilnius, Kaunas)

Loganas. Ernis **

Jameso Mangoldo filmas nukels į netolimą ateitį. Pavargęs gyventi Loganas slėptuvėje netoli sienos su Meksika rūpinasi sergančiu profesoriumi X. Tačiau Logano pastangos pasislėpti nuo pasaulio ir apsaugoti palikimą bus sunaikintos, kai jis sutiks mergaitę mutantę, persekiojamą tamsiųjų galių. Pagrindinius vaidmenis filme sukūrė Hugh Jackmanas, Patrickas Stewartas, Dafne Keen, Boydas Holbrookas, Stephenas Merchantas, Elizabeth Rodriguez (JAV, 2017). (Vilnius, Kaunas)

Patruliai *

Policininkai baikeriai Džonas Beikeris (Daxas Shepardas yra ir filmo scenarijaus autorius bei režisierius) ir Frenkas Pončerelas (Michael Pena) patruliuoja miesto gatvėmis. Tačiau visiškai skirtingi abiejų charakteriai bei pomėgiai nuolat stumia policininkus į kvailas ir komiškas situacijas. Reikia labai žavėtis vyriška draugyste ir panašiomis dorybėmis, kad pavyktų iki galo pasižiūrėti šį filmą (JAV, 2017). (Vilnius, Kaunas)

Priešnuodis gyvenimui ***

Jaunas ambicingas korporacijos darbuotojas Lokartas (Dane DeHaan) siunčiamas į Šveicarijos Alpėse įsikūrusi sveikatingumo centrą, kurį itin mėgsta pagyvenę turtingi pacientai. Jis turi sugrąžinti korporacijos vadovą, kuris čia patyrė nušvitimą ir atsisakė dalyvauti žiurkių lenktynėse. Lokartas greitai supranta, kad stebuklingos vandens procedūros visai ne tokios, kokios atrodo iš pirmo žvilgsnio. Vaikinui pradėjus kedenti sveikatingumo centro paslaptis, jo sveikam protui teks rimti išbandymai. Veiksmo vieta ir filmo veikėjai iškart sukelia daugybę asociacijų – Thomas Mannas, Romanas Polanskis, Stephenas Kingas, Stanley Kubrickas, Paolo Sorrentino „Jaunystė“, Martino Scorsese's „Šnabždesių sala“, Frankenšteinas ir vaiduoklė dama... Todėl naujas Gore'o Verbinskio filmas gali pasirodyti žanrų ir motyvų hibridu, kur pamatysi ir lavonais besimaitinančias didžiules dėles, ir išgirsi apmąstymų apie Vakarų visuomenės dvasinę būseną, tačiau akivaizdu, kad režisieriui šįkart svarbesnė vizualioji filmo pusė. Taip pat vaidina Jasonas Isaacsas, Mia Goth, Adrianas Schilleris (JAV, Vokietija, 2017). (Vilnius, Kaunas)

———

****** – šedevras, ***** – pasižiūrėti būtina, **** – geras filmas, *** – būna ir geriau, ** – jei turite daug laiko, * – niekalas

Kino repertuaras

Vilnius

Forum Cinemas Vingis

31–IV. 6 d. – Smurfai. Pamirštas kaimelis (3D, JAV) – 11, 13.10, 16.30, 18 val.
Galingieji reindžeriai (Kanada, JAV) – 20.10
31–IV. 6 d. – „Kino pavasaris 2017“
31, IV. 2, 4, 6 d. – Gyvybė (JAV) – 21.20
31–IV. 6 d. – Gražuolė ir pabaisa (3D, JAV) – 13.40
31, IV. 2, 4, 6 d. – Kongas: kaukolės sala (JAV) – 15.20
31, IV. 2, 4, 6 d. – Emilija iš Laisvės alėjos (rež. D. Ulvydas) – 11, 18.40; IV. 1, 3, 5 d. – 11 val.
IV. 1, 3, 5 d. – Šuns tikslas (JAV) – 15.20
IV. 1, 3, 5 d. – Liūtas (Australija, JAV, D. Britanija) – 18.40
IV. 1, 3, 5 d. – Loganas. Ernis (JAV) – 21.20

Forum Cinemas Akropolis

31–IV. 6 d. – Smurfai. Pamirštas kaimelis (JAV) – 10.30, 12.40, 14.50, 17, 18.40
Smurfai. Pamirštas kaimelis (3D, JAV) – 11.10, 13.20, 15.30
31, IV. 1 d. – Galingieji reindžeriai (Kanada, JAV) – 13.40, 15.10, 17.40, 20.30, 23.45; IV. 2–6 d. – 13.40, 15.10, 17.40, 20.30
IV. 5 d. – Dvasia šarvuose (JAV) – 19 val.
31–IV. 6 d. – „Kino pavasaris 2017“
31, IV. 1 d. – Gyvybė (JAV) – 11.20, 13.50, 16.10, 19.10, 21.35, 23.40; IV. 2–6 d. – 11.20, 13.50, 16.10, 19.10, 21.35
31–IV. 4, 6 d. – Patruliai (JAV) – 15.20, 19 val.; 5 d. – 15.20
31, IV. 1 d. – Gražuolė ir pabaisa (JAV) – 11, 12.50, 23.30; IV. 2–6 d. – 11, 12.50
31–IV. 6 d. – Gražuolė ir pabaisa (3D, JAV) – 15.20, 18.20
31, IV. 2–6 d. – Priešnuodis gyvenimui (Vokietija, JAV) – 20.40; IV. 1 d. – 20.40, 23 val.
31, IV. 1 d. – Kongas. Kaukolės sala (JAV, Vietnamas) – 15.40, 18.30, 23.35; IV. 2–6 d. – 15.40, 18.30
31–IV. 6 d. – Kongas. Kaukolės sala (3D, JAV, Vietnamas) – 12.40, 21 val.
Ričis Didysis (Belgija, JAV, Liuksemburgas, Norvegija, Vokietija) – 10.50, 13 val.
Emilija iš Laisvės alėjos (rež. D. Ulvydas) – 10.10, 18.10
Lego Betmenas. Filmas (JAV) – 10.20
Šuns tikslas (JAV) – 16.20
31, IV. 1 d. – Loganas. Ernis (JAV) – 20.50, 23.15; IV. 2–6 d. – 20.50
31, IV. 1 d. – Liūtas (Australija, JAV, D. Britanija) – 21.10, 23.50; IV. 2–6 d. – 21.10
31–IV. 6 d. – Laimingas bilietas (Rusija) – 21.20
IV. 1, 2 d. – Dainuok (JAV) – 10.40
31–IV. 6 d. – Balerina (Prancūzija, Kanada) – 13.10

Skalvija

Vilniaus kino festivalis „Kino pavasaris“

31 d. – Vertikali būsena (Prancūzija) – 14.30
31 d. – Holivudas pasiūlė per mažai (rež. R. Oičenka) – 17 val.
31 d. – Trešnių skonis (Iranas, Prancūzija) – 18.30
31 d. – Sieranevada (Rumunija, Prancūzija, Bosnija ir Hercegovina, Kroatija, Makedonija) – 20.45
IV. 1 d. – Moliūgėlio gyvenimas (Šveicarija, Prancūzija) – 11 val.
1 d. – Raudonas vėžlys (Prancūzija, Belgija, Japonija) – 12.45; 6 d. – 15 val.
1 d. – Peilis skaidriame vandenyje (Kinija) – 14.30
1 d. – Portas (Portugalija, JAV, Prancūzija, Lenkija) – 16.30
1 d. – Gilzė (Filipinai, Kataras) – 18.15
1 d. – Šlovė (Bulgarija, Graikija) – 20.45
2 d. – Palaukit mūsų! (Vokietija) – 11 val.
2 d. – Dešimt (Iranas, Prancūzija) – 13.15
2 d. – Sarajevo sielvarto dainos (Bosnija ir Hercegovina, Vokietija) – 15.30
2 d. – Malholando kelias (Prancūzija, JAV) – 18.15
2 d. – Baigiamieji egzaminai (Rumunija, Prancūzija, Belgija) – 21.15; 5 d. – 14 val.
3 d. – Tai tik pasaulio pabaiga (Kanada, Prancūzija) – 14.30
3 d. – Moteris ir ledynas (rež. A. Stonys) – 16.45
3 d. – Austerlicas (Vokietija) – 18.30
3 d. – Te vėjas mus nuneš (Iranas, Prancūzija) – 21 val.
4 d. – Tobuli melagiai (Italija) – 14 val.
4 d. – Dangus dreba, Žemė bijo, o dvi akys – ne seserys (D. Britanija) – 16.15
4 d. – Giminaičiai (Vokietija, Latvija, Estija, Ukraina) – 18.30
4 d. – Tvin Pyksas: ugnie, sek paskui mane (JAV, Prancūzija) – 21.15
5 d. – Neturėjau kur eiti (Vokietija) – 16.45
5 d. – Trintukagalvis (JAV) – 19 val.
5 d. – Patvirtinta kopija (Prancūzija, Italija, Iranas, Belgija) – 21 val.
6 d. – Tvin Pyksas: pradingę epizodai (JAV, Prancūzija) – 17 val.
6 d. – Manifestas (Vokietija, Australija, Honkongas) – 19 val.
6 d. – Ji (Prancūzija, Vokietija, Belgija) – 21.15

Pasaka

Vilniaus kino festivalis „Kino pavasaris“

31 d. – Tai tik pasaulio pabaiga (Kanada, Prancūzija) – 14.45; 3 d. – 19 val.; 5 d. – 14 val.
31 d. – Ledi Makbet (D. Britanija) – 17 val.; 3 d. – 19.30
31 d. – Tobuli melagiai (Italija) – 19 val.; 6 d. – 15, 22.15
31 d. – Amerikos mylimoji (JAV) – 21.15; 2 d. – 20.15
31 d. – Šokėja (Prancūzija) – 15 val.; 1 d. – 21.15; 6 d. – 20 val.
31 d. – Šlovė (Bulgarija, Graikija) – 17.15; 5 d. – 21.15
31 d. – Trumpas konkursas – šeima – 19.30
31 d. – „The Rolling Stones“ turas po Lotynų Ameriką (D. Britanija) – 21.45; 3 d. – 15 val.
IV. 1 d. – Moliūgėlio gyvenimas (Šveicarija, Prancūzija) – 12.15; 6 d. – 13 val.
IV. 1 d. – Išlaisvinimo diena (Latvija, Norvegija, Slovėnija) – 14 val.
IV. 1 d. – Paskutinė šeima (Lenkija) – 16.15; 2, 5 d. – 18.30
IV. 1 d. – Bėgam iš Berlyno (Vokietija) – 19.15; 3 d. – 14.45
IV. 1 d. – Aš nesu ponia Bovari (Kinija) – 12.30; 3 d. – 21.15
IV. 1 d. – Trumpas konkursas – vaikai – 15.15
IV. 1 d. – Palaukit mūsų! (Vokietija) – 17.30; 5 d. – 14.45
IV. 1 d. – Bankoko naktys (Japonija, Prancūzija, Tailandas, Laosas) – 19.45
2 d. – Mėnesiena (JAV) – 11 val.; 6 d. – 12.30
2 d. – Nocturama (Prancūzija, Vokietija, Belgija) – 13.30
2 d. – Neturėjau kur eiti (Vokietija) – 16.15
2 d. – Apsimetėliai (Estija, Lietuva, Latvija) – 21.15; 4 d. – 19.15
2 d. – Mokinys (Rusija) – 11.30
2 d. – Muzikinių klipų konkursas – 14 val.
2 d. – Trumpas konkursas – trileris – 15.45
2 d. – Tarp mūsų (Izraelis, Prancūzija) – 18 val.; 4 d. – 14.45
3 d. – 76 minutės ir 15 sekundžių su Abbasu Kiarostami, Sugrąžink mane namo (Iranas) – 17 val.
3 d. – Vertikali būsena (Prancūzija) – 17.15
3 d. – Šviežiena (Prancūzija) – 21.30; 6 d. – 22 val.
4 d. – Pasiklydę Paryžiuje (Belgija, Prancūzija) – 15.15
4 d. – Turkiškai (Ispanija) – 17.15
4 d. – Baigiamieji egzaminai (Rumunija, Prancūzija, Belgija) – 21.45; 6 d. – 14.45
4 d. – Studentų filmų konkursas – 17 val.
4 d. – Žmogus, kuris mokėjo 75 kalbas (Norvegija, Lietuva, Lenkija) – 18.45
4 d. – Sieranevada (Rumunija, Prancūzija, Bosnija ir Hercegovina, Kroatija, Makedonija) – 20.45
5 d. – Lietuvių filmų premjeros – 16.45
5 d. – Raudonas vėžlys (Prancūzija, Belgija, Japonija) – 16.15
5 d. – Trumpas konkursas – svajonė – 18.15
5 d. – Iliuminacija (Lenkija) – 20.45
6 d. – Te vėjas mus nuneš (Iranas, Prancūzija) – 17.15
6 d. – Manifestas (Vokietija, Australija, Kinija, Honkongas) – 19.45
6 d. – Trumpas konkursas – jausmai – 17.30
31 d. – Kriaušių pyragėliai su levandomis (Prancūzija) – 14.30; 2 d. – 12 val.; 3 d. – 19.45
31 d. – Patersonas (JAV, Prancūzija, Vokietija) – 16.30; IV. 1 d. – 19 val.; 2 d. – 20.30; 5 d. – 18.45; 6 d. 17.45
31 d. – Asfaltas (Prancūzija) – 20.45; 4 d. – 14 val.
IV. 1 d. – Belgų karalius (Belgija, Olandija, Bulgarija) – 12.45; 6 d. – 21.45
IV. 1 d. – (Ne)Tikros prancūziškos vestuvės (Prancūzija) – 14.45
IV. 1 d. – Francas (Prancūzija, Vokietija) – 16.45; 2, 4 d. – 16 val.; 3 d. – 17.30; 6 d. – 15.30
IV. 1 d. – Irano reivas (dok. f., Šveicarija) – 21.30; 3 d. – 21.45; 5 d. – 21 val.; 6 d. – 20 val.
2 d. – Ričis Didysis (Belgija, JAV, Liuksemburgas, Norvegija, Vokietija) – 14 val.
2, 4 d. – Nekaltosios (Lenkija) – 18.15; 3 d. – 15.15; 5 d. – 16.30
5 d. – 2 naktys iki ryto (Suomija, Lietuva) – 14.30

Kaunas

Forum Cinemas

31–IV. 6 d. – Smurfai. Pamirštas kaimelis (3D, JAV) – 15.40, 16.20, 17.50; Galingieji reindžeriai (Kanada, JAV) – 10.10, 15.20, 20 val.
IV. 5 d. – Dvasia šarvuose (JAV) – 18 val.
31–IV. 6 d. – „Kino pavasaris 2017“
31, IV. 1 d. – Gyvybė (JAV) – 12.20, 17, 19.30, 20.30, 23.50; IV. 2–6 d. – 12.20, 17, 19.30, 20.30
31–IV. 6 d. – Patruliai (JAV) – 22.45
31– IV. 2 d. – Gražuolė ir pabaisa (JAV) – 13.30, 18.30; IV. 3–6 d. – 13.30, 15, 18.30
31, IV. 2, 4, 6 d. – Priešnuodis gyvenimui (Vokietija, JAV) – 21.50
31– IV. 6 d. – Kongas. Kaukolės sala (3D, JAV, Vietnamas) – 12.40, 21.20
Ričis Didysis (Belgija, JAV, Liuksemburgas, Norvegija, Vokietija) – 10.20
31, IV. 3, 4, 6 d. – Emilija iš Laisvės alėjos (rež. D. Ulvydas) – 10.50, 13, 18 val.;
IV. 1, 2 d. – 10.50, 18 val.; 5 d. – 10.50, 13 val.
31– IV. 6 d. – Lego Betmenas. Filmas (JAV) – 10.25
Šuns tikslas (JAV) – 13 val.
31, IV. 4, 6 d. – Loganas. Ernis (JAV) – 22.55; IV. 2 d. – 24.30
IV. 1, 3, 5 d. – Skambutis 3 (JAV) – 22.55
IV. 1 d. – Liūtas (Australija, JAV, D. Britanija) – 21.50; 3, 5 d. – 10.30, 15.30, 21.50

Redaktorė – Monika Krikštopaitytė (**dailė**)
Atsakingoji sekretorė – Rūta Jakimavičienė
Kinas – Živilė Pipinytė | **Teatras, šokis** – Milda Brukštutė
Muzika – Laimutė Ligeikaitė | **Stilius** – Rita Markulienė
Dizainas – Jokūbas Jacovskis | **Maketas** – Vanda Čemerkaitė
Finansininkė – Brigita Misiuvienė | **Direktorius** – Linas Vildžiūnas

7md

© „7 meno dienos“. Kultūros savaitraštis. Išeina penktadieniais.
Leidžiamas nuo 1992 m. sausio 10 d. Leidėjas VšĮ „7 meno dienos“,
Maironio g. 6, 01124 Vilnius. Tel. 2613039. El. paštas redakcija@7md.lt.
ISSN 1392-6462. 3 sp. l. Tiražas 800 egz.
Spausdino UAB „Valdo leidykla“, Gedimino g. 34, Ukmergė

Remia Lietuvos kultūros taryba ir
LR kultūros ministerija
Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondas